Влада-Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 48 (1298) ♦ Четвер, 14 березня 1996 року ♦ Ціна договірна

Імпорт і пільги бюджет підкосили

Загальна заборгованість по заробітній платі працівникам бюджетної сфери України на 1 березня нинішнього року склала 57,9 трильйона карбованців. З цієї суми установам соціально-культурної сфери і науки не виплачено 38,1 трильйона карбованців, правоохоронним органам і військовим формуванням — 19,1. Українське студентство не доотримало п`ять трильйонів карбованців. Ці дані привів 12 березня на Дні уряду у Верховній Раді України заступник міністра фінансів Володимир Матвійчук.

Основна причина затримки виплати заробітної плати працівникам бюджетної сфери і стипендій, наголосив він, — відсутність коштів у відповідних бюджетах. Так, за 1995 рік у доходи бюджетів усіх рівнів не надійшло 140 трильйонів карбованців, або 6,3 відсотка. У січні нинішнього року — близько 80 трильйонів, або 2,3 відсотка від запланованого. Одна з найголовніших причин невиконання плану надходжень до бюджетів — невиконання підприємствами і організаціями своїх зобов`язань. Так, станом на перше січня 1996 року заборгованість склала 54,5 трильйона карбованців. За лютий вона збільшилась на 51,4 трильйона і склада 105,9 трильйона карбованців. Зазначених коштів, за словами Володимира Матвійчука, було б достатньо для покриття заборгованості по заробітній платі і стипендіях.

На його думку, негативний вплив на фінансовий стан підприємств і відповідно на обсяги платежів до бюджетів усіх рівнів зумовлений значним напливом у торгівлю імпортних товарів, а також наявність пільг стосовно ввізного мита для окремих структур та громадських організацій. Невиконання у 1995 році завдань щодо приватизації об`єктів малої приватизації і недостатнє використання можливостей аукціонів стало причиною втрат надходжень до бюджетів у сумі 83 трильйони карбованців.

ПАРЛАМЕНТСЬКІ КОНТАКТИ МАЮТЬ ДОБРУ ПЕРСПЕКТИВУ

Це підкреслювалося 12 березня на прес-конференції за підсумками офіційного візиту в Україну делегації Федеральних законодавчих зборів Королівства Бельгія на чолі з Головою Сенату і Президентом Парламентської Асамблеї ОБСЄ Франком Сваленом і Головою Палати представників Раймондом Лангендрісом. Голова Верховної Ради України Олександр Мороз відзначив, що зустрічі і переговори з членами делегації були цікавими і корисними.

Ми мали три мети, сказав Франк Свален, їдучи в Україну. Це насамперед зміцнити дружні стосунки між парламентами наших держав. Друге — ознайомитися з ситуацією в Україні. І третє — всебічний обмін думками з українською стороною щодо проблем, які існують не лише у двосторонніх відносинах з Бельгією, а й з усією Європою. Природньо, додав гість, мене, як Президента Парламентської Асамблеї ОБСЄ, цікавив обмін думками з приводу того, як нам надалі організувати нашу роботу. Добитися, щоб безпека на нашому континенті стала незворотною і надійною.

Для нас є дуже важливою інформація про те, як відбувається процес створення і прийняття проекту нової Конституції вашої держави, сказав Раймонд Лангендріс. Зрозуміло, що нам приємно було й те, з якою цікавістю наші українські колеги слухали інформацію про діяльність Федерального парламенту Бельгії, про двопалатну систему. Можливо така інформація буде в нагоді і вашій країні, з урахуванням її можливостей і традицій, — повідомляє Укрінформ.

ДОМОВЛЯЄМОСЯ. ПОКИ ЩО ПО ТЕЛЕФОНУ

Як повідомили Укрінформу з прес-служби Президента України, 12 березня під час телефонної розмови Президента України Леоніда Кучми і Президента Російської Федерації Бориса Єльцина було підтверджено, що державний візит російського керівника в Україну відбудеться у зумовлений раніше термін на початку квітня.

Під час розмови президенти обговорили хід підготовки до українсько-російської зустрічі на найвищому рівні. Зокрема, домовлено, що в разі потреби напередодні державного візиту до Києва відбудеться зустріч між главами урядів двох держав.

Продовження діалогу

19 березня до Києва з робочим візитом прибуде Державний секретар Сполучених Штатів Америки Уоррен Крістофер, — повідомляє Укрінформ. Під час візиту передбачаються зустрічі з Президентом України Леонідом Кучмою, міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком, іншими високими посадовими особами держави. Про це повідомлялося на брифінгу, який відбувся у Міністерстві закордонних справ України.

Зазначалося, що візит є продовженням регулярного політичного діалогу на всіх рівнях між Україною та США. Домовленості про нього було досягнуто під час зустрічі Леоніда Кучми та Уоррена Крістофера у Хельсінкі.

У Києві обговорюватиметься низка питань, пов'язаних з двосторонніми українсько-американськими відносинами, шляхи їх подальшого поглиблення, а також сприяння з боку США впровадженню економічних реформ в Україні. Сторони приділять увагу проблемам регіональної європейської безпеки, обговорять комплекс питань українсько-американсько-російських домовленостей у галузі вивезення з України ядерної зброї.

Яке майбутнє у шахтарського Донбасу?

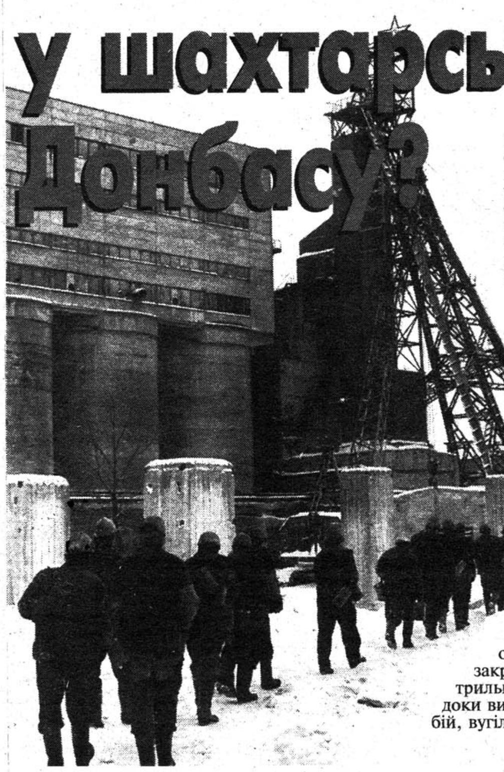

Вугілля — єдиний енергоносій, розвіданих запасів якого за умови щорічного видобутку 100 — 120 мільйонів тонн нам стане на 600 років. Лише в Донецькому регіоні нині можна розпочати будівництво 50 нових шахт. Причому йдеться про те, що новозбудовані шахти повинні давати не менш як мільйон тонн вугілля. З цих же позицій потрібно підходити й до проблеми закриття шахт і, судячи з усього, уряд бере чіткий курс на закриття збиткових, малопродуктивних підприємств: вже нинішнього року плановано закрити 38 з них. А в перспективі, як нещодавно зазначив Прем'єр-міністр Євген Марчук, плановано залишити близько 70 шахт, які й забезпечуватимуть необхідний видобуток вугілля. До речі, Англія таким шляхом пішла ще у 50-ті роки: там свого часу закривали навіть шахти з річним видобутком 1200 тисяч тонн. Відтак на сьогодні їх кількість із 901 скоротилася до 26. Але видобувають там щороку 50 мільйонів тонн вугілля. А в нас, як відомо, вдесятеро більше шахт здатні видати «на-гора» ледь більше 80 мільйонів тонн на рік. Відповідна й кількість працюючих: 10 тисяч в Англії і близько мільйона у нас. Тож зрозуміло, що без реформування галузі сьогодні не обійтися аж ніяк. Проблема лише в коштах — тільки на закриття перших 20 — 25 шахт потрібно витратити понад 48 трильйонів карбованців. Проте є надія на те, що до того часу, доки виросте оцей хлопчик і, можливо, забажає спуститися в забій, вугільну галузь таки буде реформовано.

Інші матеріали на цю тему читайте на 10 — 11-й стор.

Фото Віктора КАЛИНИЧЕНКА та Юрія ВЕНГЕРЕША.

Обвал на «Родине»

Двоє гірників загинули і одного травмовано вранці у вівторок внаслідок обвалу породи у 9-й лаві на шахті «Родина» виробничого об'єднання «Первомайськвугілля» Луганської області.

Як повідомили агентству Інтерфакс-Україна в республіканському штабі Цивільної оборони, гірничорятувальники підняли на поверхню потерпілого й тіла загиблих. Створено комісію для розслідування причин обвалу.

Верховна Рада України: п'ята сесія

Хроніка законотворення

На світловому табло 312 народних депутатів засвідчили 12 березня свою присутність на Дні уряду. Винесені в порядок денний питання являли безумовний інтерес, оскільки йшлося про такі важливі справи, як енергозабезпечення народного господарства і комунальної сфери і про хід виплати заробітної плати та стипендій в бюджетній сфері.

Народних депутатів начебто докладно поінформували міністр енергетики і електрифікації України Олексій Шеберстов та заступник міністра фінансів Володимир Матвійчук. Все ж нез'ясованими і без конкретної відповіді залишилися чимало запитань народних депутатів. Голова Верховної Ради України Олександр Мороз неодноразово спрямовував доповідачів у русло конкретних питань, наполягав на більш чітких відповідях і точніших формулюваннях. Підсумовуючи хід розгляду питань, він ще раз наголосив на тому, щоб у означених міністерствах зробили, зокрема, об'єктивний аналіз реальної заробітної плати за минулий рік і яка тенденція в цій справі намічається нині, подали баланс енерговиробництва і витрачання енергії, секторний аналіз, що дозволить депутатам краще вивчити ситуацію, з'ясувати свою позицію і доводити до своїх виборців чітку інформацію для прийняття правильних рішень на місці.

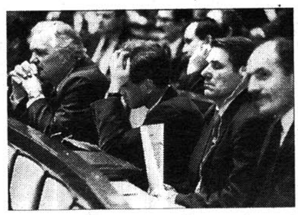

Хвилиною мовчання народні депутати вшанували пам'ять шахтарів-прохідників, які загинули під час підземної пожежі на шахті «Суходільська» виробничого об'єднання «Краснодонвугілля».

У другій половині дня народні депутати працювали в комісіях.

Прес-служба Верховної Ради України.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У номер

Співробітничає королівська влада з народною

Учора відбулася зустріч Голови Верховної Ради Олександра Мороза з Прем'єр-міністром Королівства Нідерланди Вімом Коком, який перебуває в Україні з офіційним візитом. У складі делегації також міністр закордонних справ держави Х. ван Мірльо. Подякувавши за підтримку під час прийняття нашої держави до Ради Європи, Олександр Мороз висловив задоволення рівнем співпраці Королівства Нідерланди та України. Важливою складовою контактів двох держав він назвав міжпарламентські зв'язки. Саме тому у ВР створено міжпарламентську україно-голландську групу, яку очолює народний депутат Богдан Ярошинський.

Під час бесіди Голова ВР наголосив, що основне завдання нинішньої сесії парламенту є ухвалення Конституції України та прийняття Держбюджету на 1996 рік. На його думку, прийняття Конституції буде значним кроком на шляху адаптації українського законодавства до європейського. О. Мороз також зазначив, що у проекті бюджету закладено показники, які сприятимуть залученню іноземного капіталу в економіку України.

Вручено вірчі грамоти

В Маріїнському палаці вірчі грамоти Президенту України Леоніду Кучмі вручив Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Зімбабве в Україні за сумісництвом Джеван Бен Масеко, — повідомляє Укрінформ. Він передав Президентові України привітання від Президента Зімбабве Роберта Габріеля Мугабе та висловив сподівання, що теплі та щирі стосунки між нашими державами як у політиці, так і в економіці будуть і надалі зміцнюватися.

Президент України побажав послу успіхів у його роботі.

***

Абдель Азіз Мухіддін Ходжа, Надзвичайний і Повноважний Посол Саудівського Королівства в Україні за сумісництвом вручив сьогодні вірчі грамоти Президентові України Леоніду Кучмі, — повідомляє Укрінформ. Посол відзначив, що своїм служінням він робитиме все можливе для розвитку відносин між нашими країнами, підвищення авторитету обох країн на міжнародній арені. Він передав Президентові України привітання від короля Саудівської Аравії.

Президент України Леонід Кучма тепло привітав посла Королівства Саудівська Аравія і побажав успіхів у його роботі на благо обох країн.

Готовність є, а терміну немає

Остаточний термін першого засідання Змішаної українсько-російської комісії по співробітництву на чолі з прем'єр-міністрами обох країн не з'ясований, хоч українська сторона готова у будь-який час до його проведення. Про це кореспондентові Укрінформу повідомили у прес-службі Кабінету Міністрів України. Як відомо, комісію створено у відповідності з угодою, яку підписали в січні цього року президенти України та Російської Федерації під час зустрічі в Москві.

На першому засіданні планується розглянути основні аспекти українсько-російських відносин, перш за все ряд питань, пов'язаних з підготовкою державного візиту до України Президента Росії Бориса Єльцина. Передбачається обговорити шляхи подальшого розвитку торгово-економічного співробітництва між двома державами, співпраці в галузі ядерної енергетики, розширення мережі консульських установ України в Російській Федерації та Російської Федерації в Україні. Одним з головних залишається питання реалізації Сочинських домовленостей по Чорноморському флоту.

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

до Президента України Л.Д. Кучми

Шановний Леоніде Даниловичу!

Наближається десята річниця Чорнобильської катастрофи. Все людство відзначатиме цю сумну дату. Сесія Генеральної Асамблеї ООН у прийнятій 20 грудня 1995 року резолюції «Зміцнення міжнародного співробітництва і координації зусиль у справі вивчення, пом'якшення та мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи» оголосила 26 квітня 1996 року Міжнародним днем пам'яті десятої річниці аварії на Чорнобильській АЕС.

Україна також готується до цієї дати. Але розв'язання проблем, які породжені катастрофою, останнім часом загальмувалося. Значну частину населення не відселено із забруднених територій, затримуються виплати компенсацій учасникам ліквідації аварії, недостатньо фінансується дитяче харчування в забруднених районах, не виконується програма оздоровлення населення, насамперед дітей. У той же час практикуються відвернення значних коштів із Чорнобильського фонду на інші справи, які не пов'язані з ліквідацією аварії та соціальним захистом населення. Винні в цьому посадові особи ніякої відповідальності не несуть.

І головне — поданий Вами до Верховної Ради України проект Державного бюджету на 1996 рік передбачає фінансування заходів соціального захисту постраждалих унаслідок Чорнобильської катастрофи лише на 39 відсотків. Це означає, що замість підвищення рівня захисту учасників ліквідації аварії і постраждалих людей фактично заплановано руйнування налагодженої і законодавчо закріпленої системи соціального захисту.

У першому читанні проекту Державного бюджету на 1996 рік пропозиції нашої комісії про 100-відсоткове фінансування чорнобильських проблем не були враховані. Ситуація складається так, що і в другому читанні їх, очевидно, буде відхилено.

Ситуацію можна змінити, якщо Ви, Леоніде Даниловичу, внесете поправки до Вашого проекту Державного бюджету України на 1996 рік, які гарантували б 100 відсотків фінансування чорнобильських проблем. Це буде головним, найбільш дійовим заходом у відзначенні десятої річниці Чорнобильської катастрофи.

З повагою
Володимир ЯЦЕНКО,
голова Комісії ВР з питань Чорнобильської катастрофи.

Знак біди

● *Луганськ*

Цунамі на малих річках

За прогнозами обласного гідрометцентру справжнє тепло надійде на Луганщину в середині третьої декади березня. Снігопад, що сипав мало не щодня взимку, не вгаває і в березні. Тож очікується що вода в річках підніметься на 2,5 метра і вище. У зоні затоплення можуть опинитися 232 населених пункти, 120 тисяч мешканців.

У самому Луганську велика вода загрожує вкрити 26 кв. км. Коли врахувати, що в долинах річок розташовані найбільші підприємства міста, зрозуміло, чим це загрожує. Вже вивезено хворих із лікарень, які під загрозою затоплення, медичне обладнання підняте на верхні поверхи. Розроблено дії в разі можливої евакуації населення. Цілодобово діє спеціальний штаб при облдержадміністрації.

● *Рівне*

Якщо розгуляється повінь...

Рівненська облдержадміністрація провела нараду з питань підготовки до можливої повені. В нараді взяли участь банкіри й керівники підприємств, що виробляють продукти харчування.

За прогнозами спеціалістів, понад 100 тисяч мешканців області можуть опинитися на «острівному» становищі. Для того, щоб потім не кликати на поміч вертольоти, плавзасоби, потрібно негайно зробити у визначених місцях запаси продуктів, миючих засобів тощо. Щоб належно підготуватися до стихії, потрібно близько 100 мільярдів карбованців. Голова облдержадміністрації Роман Василишин звернувся з проханням до банкірів надати під низькі проценти потрібні суми організаціям, які будуть задіяні у підготовці до боротьби з можливим розгулом стихії.

Створюється також недоторканний обласний страховий фонд харчових продуктів, де буде зосереджено 600 тонн борошна, 80 тонн круп, 50 тонн макаронних виробів, 60 тонн цукру і т.ін.

● *Кривий Ріг*

Готуючись заздалегідь

В Дніпропетровській області позавчора відбулася нарада глав адміністрацій Кіровоградської, Миколаївської, Дніпропетровської, Херсонської та Запорізької областей, на якій йшлося про заходи з підготовки до весняної повені. Взяли участь у нараді члени урядової комісії з техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

У комісіях Верховної Ради України

Комісія з питань правової політики і судово-правової реформи розглянула проект закону про застосування амністії в Україні, прийнятого у першому читанні, і вважає за необхідне доопрацювати його з урахуванням висловлених зауважень та пропозицій.

За дорученням заступника Голови Верховної Ради України О. Дьоміна, обговорено концепцію статусу Суду Співдружності незалежних держав. Зважаючи на висновки Верховного Суду і Вищого арбітражного суду України, народні депутати дійшли згоди, що пропозиції Ради Міжнародної Асамблеї держав—учасниць Співдружності незалежних держав щодо створення Суду Співдружності на базі діючого Економічного Суду Співдружності, є неприйнятними і підлягають відхиленню як концептуально, так і за змістом положень запропонованих документів, виходячи із забезпечення суверенітету України.

Згідно з дорученням Президії Верховної Ради України, розглянуто пропозицію народного депутата В. Ланового щодо створення постійної комісії Верховної Ради із зовнішньоекономічних питань. На думку депутатів, створення нових постійних парламентських комісій можливе лише за умови зміни структури та скорочення їх загальної кількості, а зовнішньоекономічною політикою відає Комісія з питань економічної політики та управління народним господарством.

Розглянувши пропозиції Ради суддів України щодо фінансування у поточному році загальних судів держави, члени комісії погодилися, що передбачених проектом державного бюджету на 1996 рік коштів недостатньо для забезпечення їх діяльності. Не фінансуватимуться витрати на відрядження суддів, придбання житла, оренду приміщення, транспорту тощо. Недостатня сума видатків, необхідних для функціонування судової системи, призводить до плинності кадрів, і сьогодні в судах не вистачає близько 20 відсотків суддів. Народні депутати визнали за доцільне передбачити в бюджеті необхідну суму видатків на утримання судів, яка б відповідала положенням чинного законодавства і реальним умовам функціонування судової влади в Україні.

Розглянуто подання Президента України щодо увільнення з посад деяких суддів Верховного суду України і Вищого арбітражного суду в зв'язку з переходом на іншу роботу чи виходом на пенсію.

Комісія з питань соціальної політики та праці проаналізувала доповідну записку підкомісії з питань захисту прав споживачів та споживчого ринку «Про виконання постанови Президії Верховної Ради України від 29 січня 1995 року «Про проект Закону України про вивезне (експортне) мито на шкіряну сировину» та подання Генеральної прокуратури щодо тлумачення положень Закону України «Про споживчу кооперацію» стосовно діяльності в системі споживчої кооперації арбітражних судів.

Члени комісії підтримали внесений Кабінетом міністрів альтернативний варіант проекту закону про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину. Враховуючи важливість економічних і соціальних питань, які вирішує цей законопроект, запропоновано терміново розглянути його на сесії Верховної Ради.

Комісія з питань бюджету ухвалила внести на розгляд сесії проект закону «Про внесення змін і доповнень до Виправно-трудового кодексу України» та питання переходу рентної системи на самофінансування.

Прес-служба Верховної Ради України.

Колектив Українського об'єднання поштового зв'язку «Укрпошта» з глибоким сумом сповіщає про раптову смерть комерційного директора об'єднання, ветерана праці

ТЕРЕНТЬЄВОЇ
Людмили Тарасівни

і висловлює щире співчуття рідним та близьким покійної.

Колектив Українського об'єднання поштового зв'язку «Укрпошта» висловлює глибоке співчуття дочці і сину з приводу тяжкої втрати — передчасної смерті матері Терентьєвої Людмили Тарасівни.

Життя Рад

ЗНАЙОМТЕСЬ: ДЕНЬ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ

САМЕ ТАК називається масовий захід, віднедавна запропонований у Рокитнянському районі на Київщині. Упродовж року Дні сільради набули тут визнання їх практичної доцільності і сприяють мобілізації внутрішніх резервів господарств, які знаходяться на території сільради, активізації роботи депутатських комісій, зміцненню контактів сільських Рад з керівництвом господарств. А в кінцевому наслідку — виграє населення: останнім часом у районі значно поліпшилося забезпечення людей різними послугами, більш адресним і дієвим стає соціальний захист певних категорій населення, активності набуває боротьба з антигромадськими проявами при залученні до справи самого населення. Досить показним є те, що значна кількість молодих сімей бере ділянки під забудови, зводить сучасні домівки. Лише за останні два роки справлено 370 новосіль, а за п'ять років — майже 1300.І нині, коли багато хто уникає навіть називати слово «Ради», коли на догоду утвердженню тих чи інших «вертикалей» все робиться, аби звести нанівець роль Рад як органів народовладдя,проведення у Рокитнянському районі столичної області Днів сільських Рад є не тільки корисним і вочевидь ефективним своєю дієвістю заходом, але й актом громадянської мужності. Досвід рокитнянців явно гідний наслідування.

Якби скрізь отак...

До села Савинці на черговий День сільської Ради прибули голови, секретарі, бухгалтери виконкомів місцевих Рад, народні депутати, громадський актив села, а також керівники управлінь і відділів районної та обласної держадміністрацій, дільничні інспектори міліції — всього понад 70 осіб. Коротким вступним словом зібрання відкрив голова Рокитнянської районної Ради народних депутатів Микола Коцюба. По тому й до «оглядин» приступили.

Першим відвідали продовольчий магазин місцевого КСП «Прогрес».Приміщення достатньо просторе, обладнання — просте й добротне. На зовнішній ефект тут явно не розраховували. Головне — наявність товару і ціни. А з цим тут, в основному, нормально.

Потім — відвідини колгоспного дитсадка «Золотий ключик». Його завідувачка, Галина Гаврилівна Бублик, розповіла, що садок розрахований на 95 місць, однак тут перебуває лише 25 дітей віком 2— 4 роки (молодша група) та 4—6 років (старша група). Чому так мало? Дітей, які б охоче сюди ходили, в селі є ще немало. Але... Виявилося, що в деяких сім'ях дітей утримують вдома, бо за це одержують досить значні кошти. Зрозуміло, там, де дитсадки переванатажені, батьки змушені утримувати дітей вдома — це захід виправданий. Але ж тут ситуація зовсім інша. Дитсадок має все необхідне, тут тепло й затишно, діти одержують чотириразове харчування, про їх розвиток дбає кваліфікований персонал. Все це — безкоштовно для батьків: усі витрати бере на себе КСП «Прогрес», а оплату праці персоналу фінансує райфінвідділ. Діти, котрі утримуються вдома, не мають і половини того, що їхні ровесники у дитсадку. Однак батьки воліють за краще одержувати доплату на харчування малечі. Можливо —вимушено? Важко судити. Але що діти від цього потерпають — то вже напевне...

Зате про учнів Савинецької середньої школи такого не скажеш. Учасники Дня сільради побували в добре обладнаних (на кошти КСП «Прогрес») кабінетах інформатики, математики, фізики, хімії, рідної мови, лінгафонному (для вивчення англійської). Відвідали музей бойової слави, народознавства; побували в майстернях, де учнів навчають навичкам праці, у спортзалі.

Дуже сподобалось, як тут дбають про наймолодших. До першого класу набір проводиться з шести років. Для них спеціально обладнано клас; є спальня, бо школярики ще ж зовсім малі. У них триразовий режим харчування. Учні груп подовженого дня (їх три) мають дворазове харчування, а старшокласники — одноразове. Вартість обіду — 135 тисяч карбованців. Харчування для учнів — безкоштовне.

Гості оглянули савинецький фельдшерсько-акушерський пункт, де є все необхідне для надання першої медичної допомоги, обладнано профілакторій і зубопротезний кабінет. У фізіотерапевтичному кабінеті можна одержати всі основні процедури.

Правда, коштів виділяється обмаль. Добре, що з нагоди огляду сільрада виділила 30 мільйонів на ремонт. Але проблемою залишається відсутність транспорту.

Після ознайомлення з роботою виконкому сільської Ради запитань до голови сільради Володимира Литвина та секретаря виконкому Наталі Савчук господарі й гості перейшли до Будинку культури, де й відбулося пленарне засідання.

Ненадійна одежина — «Охрімова свита»...

Про роботу сільради розповів голова виконкому Володимир Литвин. В основу її покладено виконання положень Закону «Про місцеві Ради народних депутатів та місцеве і регіональне самоврядування». Всі 15 депутатів сільради працюють у складі чотирьох постійних комісій: з агропромислового комплексу і соціального розвитку села, з питань законності, правопорядку та контролю за виконанням рішень Ради, з питань планування бюджету, фінансів, контролю за приватизацією, з питань соціального захисту, освіти, культури, охорони здоров'я, молоді і спорту.

Діяльність цих комісій охоплює практично всі проблеми сьогоднішнього села, де чи не основні — забезпечення старих та одиноких. Адже на території Ради мешкає 585 пенсіонерів. Рішенням виконкому для них організовано (за символічну плату) забезпечення зерном, цукром, олією та іншими продуктами. За певним планом їм орють городи, завозять корми для худоби. У разі потреби колгосп виділяє транспорт, допомагає в забезпеченні будівельними матеріалами.

Певний час тут були проблеми щодо правопорядку. Тому виконком відновив роботу добровільної народної дружини, налагодив регулярні чергування на території сільради та в місцях масових зібрань молоді. Тепер антигромадських проявів тут практично немає. Цьому сприяло й налагодження співпраці з дільничним інспектором міліції.

Виконком сільради постійно націлений на поліпшення упорядкування населених пунктів, побутових умов та добробуту односельців. Зокрема, тут завершено газифікацію усіх населених пунктів, заасфальтовано дороги, села телефонізуються. Бажаючі отримують додаткові ділянки землі під городи.

— В основному це ті, у кого сини або дочки живуть у Києві або Білій Церкві, — пояснює В.Литвин. — Треба ж допомогти їм вижити в цей скрутний час. А от бажаючих отримати акти на довічне володіння землею немає. Бо це означало б вихід з колективного господарства. Однак наші люди твердо переконані у перевагах колективної форми господарювання. І практика роботи місцевого колгоспу, а по-новому — КСП «Прогрес» — дає для цього переконливі докази. Господарство міцне, має стабільно добрі врожаї та прибуткове тваринництво, отже і достатня надійна фінансова база. Звідси й достаток у кожній трудовій родині, — підсумував голова сільради.

Звичайно, не обходиться без недоробок, в'яже руки і куций бюджет сільської Ради — мов та «охрімова свита». Доводиться якось викручуватися, відмовляючи собі й людям у багато чому необхідному.

Сходи доброго засіву

— Ось такі дні Рад стали вже звичайними і необхідними в нашому районі. Під час їх проведення обговорюємо актуальні питання стосовно роботи виконавчої влади, її взаємин з господарськими і громадськими керівниками, визначаємо засоби вдосконалення організаторської роботи Рад та їх виконкомів, зміцнення фінансового забезпечення, покращання соціального захисту населення, підвищення рівня дисципліни й порядку. Надалі будемо урізноманітнювати форми і зміст наших днів Рад. Вже на одному з наступних днів заслухаємо звіти ряду відділів районної держадміністрації. Гадаю, практична користь від цього буде обопільною.

— Ну, а зараз, у порядку контролю за прийнятими рішеннями, заслухаємо звіти голів виконкомів Насташської та Синявської сільрад, а також секретаря Житньогірської сільської Ради, де вже відбулися дні Рад і за результатами прийнято розпорядження керівника районної держадміністрації, — розповідав голова Рокитнянської районної Ради народних депутатів Микола Мусійович Коцюба під час короткої перерви. До речі, це за його особистої участі й енергійної підтримки ідея проведення днів сільради змогла реалізувати й дати відчутні практичні результати. Це засвідчили й наступні звіти керівників сільських Рад, де відбулися «оглядини». А початок було зроблено на території Насташської сільської Ради.

Чимало цікавого розповіли у своїх звітах Олександр Марковський (с.Синява) та Ольга Липовенко (с.Житні Гори). Особливо про свята вулиць, роботу дошкільних закладів, надання соціальної допомоги та про інший корисний досвід, запозичений у сусідів під час проведення днів сільради. Отже, захід прижився, набув загального визнання і дає добрі наслідки.

Іван ДМИТРЕНКО.

З пошти

ПАРАДОКСАЛЬНО, але факт: разом з правовим актом величезного історичного значення — одержанням державної незалежності — Україна опинилася в ситуації власного економічного безладдя.

Утворилися величезні класи державних службовців, виконавців силових структур — дедалі більше розростається дерево контрольно-каральних органів.

Але кожна людина здорового глузду, напевно, розуміє, що витягти економіку України з глибокої кризової прірви може лише виробництво. На етапі переходу до ринкових відносин, коли найголовнішим товаром є робоча сила, її знецінення є передумовою інфляційних процесів.

Зростає лише кількість... службовців

Сьогодні клас виробників зменшується.

Людина за нашого законодавства, яка стає на шлях чесного бізнесу, відразу потрапляє під статтю потенційного порушника.

А зароблені гроші йдуть кудись і на когось.

Зрештою, скільки б не заробило підприємство, це його нині не рятує, бо на кожному кроці його пригнічують, вимагають хабарів, знецінюють на державному рівні зароблені обігові кошти, ставлять палиці в колеса і забороняють, обмежують, загрожують, обдурюють...

У такій ситуації залишається лише одне: припинити своє діло, викинути трудівників на ринок праці, відійти в тінь.

Гроші — це те мастило, що змащує весь народногосподарський механізм. Без мастила виробничий механізм поскрипить-поскрипить і... зупиниться. Обмежений доступ виробничих інвесторів до кредитних ресурсів паралізує товаровиробництво.

Шлях до справжньої стабілізації економіки України — це рішуче здійснення реформ: приватизація, послаблення податкового пресу.

Без приватизації марно сподіватися на великий приплив приватних іноземних інвестицій. Нині спостерігаємо такий відплив українських капіталів за кордон (де надійніше зберігати гроші), який перевищує їх приплив. Отже, Україна, хоч як це дивно, виступає поки що інвестиційним донором економічно розвинених країн Західної Європи.

Процес некерованого розвалу державного сектора позбавляє український народ одного з найголовніших прав людини — права власності. Видають приватизаційні сертифікати, а куди їх вкласти, якщо промисловість не працює? І коли людина зможе отримати дивіденди? А комерційні структури, які нібито допомагають людям, насправді продовжують пограбування людей і збивають великі капітали, наживаючись на людській біді.

Не можна випускати з поля зору проблеми соціального життя суспільства — рівень доходів різних категорій населення, збільшення прямого і прихованого безробіття, виховання молоді, негативні демографічні тенденції.

Ціни, що стрімко зростають, штучне обмеження оплати праці, неплатежі, низька платоспроможність переважної більшості юридичних і фізичних осіб позбавляють підприємства замовлень, а їх відсутність і неможливість збуту продукції паралізують виробництво, збільшують кількість працівників, яким надають адміністративні відпустки без збереження заробітної плати.

Неплатежі і цінове свавілля — замкнене коло. Невже це єдиний «правильний» шлях боротьби з інфляцією?

Політика «реформаторів» щодо придушення дотацій не призвела до очікуваного збільшення надходжень до бюджету. Чергове підвищення цін за комунальні послуги не продумане і не обраховане.

Перед людиною постає дилема: заплатити за квартиру і померти з голоду чи не платити за квартиру і вижити. Найбільші проблеми уряд створює найзубожілішим верствам населення. Одна з них — субсидії. Скільки треба находитися, настоятися, напроситися, де взяти кошти на проїзд сільським жителям? Хто компенсує моральні збитки? Скільки працівників залучено до видачі різних довідок?

Скільки мільярдів державі коштує утримання субсидійних контор? Чому домогосподарці, щоб отримати субсидію, потрібно реєструватися в службі зайнятості? Чому б не обраховувати субсидії за місцем роботи і чи взагалі досконалий такий механізм соціального захисту? Чи це не насмішка над народом?

А ще ж реалізуються і плани уряду щодо передачі фондів соціального страхування і зайнятості населення до державного бюджету. Невже державний бюджет збагатиться за рахунок найбільш знедолених категорій населення? Сьогодні центри зайнятості не мають коштів навіть на поховання.

Управління здійснюється шляхом централізації і перерозподілу. Намагаються вирішити нові проблеми старими командно-адміністративними методами, розподіляти не те, що маємо, а те, що хочемо мати.

Чи можливо, щоб таке реформування фондів привело до стабілізації виробництва і цілковитої зайнятості?

Не від доброї долі багато українців залишають рідний край у пошуках заробітку.

Поглянемо на це питання з політичної точки зору. Люди їдуть на заробітки в Москву, результати праці залишаються в Росії, на них нараховують податки, які збагачують не наш бюджет. Валюта, яку люди отримують, не працює на економіку України, бо її вивозять за кордон, скажімо, до Польщі, де товар дешевший. І працює вона на економіку Польщі.

Причина, на мою думку, всіх негараздів, які спіткали Україну, полягає в тому, що деяким політичним силам до вподоби гасло: «що гірше — то краще», а інше — «самостійна, соборна Україна», як більмо в оці.

В Україні немає державної ідеології, ідеї, яка об'єднала б увесь народ. Немає і лідера, якому народ вірив би.

Згадаймо недавнє минуле: жовтенята, піонери, комсомольці. Комунізму дітей навчали з пелюшок. Скільки грошей на пропаганду витрачалося! А сьогодні чим займається молодь — спекулює на курсі долара? Чому наша молодь не хоче вчитися, а тільки бізнесувати на базарі? Де наше майбутнє? Де взяти гроші на виховання молоді?! Варто було б про це подумати депутатам Верховної Ради!

Якщо ми хочемо вийти з кризового стану, потрібно дбати про інтереси товаровиробників. Якщо держава не може допомагати, то не треба їм заважати. Інтереси всіх товаровиробників, незалежно від форм власності, спільні — це можливість нормально працювати, а не боротися за своє існування.

Сьогодні ж все проти чесної праці товаровиробників: нестабільне законодавство, відсутність постійного податкового кодексу, а ще — рекетири і діючий стереотип — «не підмажеш — не поїдеш»...

Нині нема підстав применшувати серйозність економічної кризи в Україні та небезпеку соціального вибуху, який може зруйнувати процеси державотворення, спровокувати конфлікти.

Тільки на основі розумних, виважених законів і глибоких реформ можна досягти економічного зростання, матеріального добробуту, духовного розвитку і соціальної стабільності.

Орест МАЛИНОВСЬКИЙ,
депутат Золочівської районної Ради народних депутатів.

Львівська область.

Хроніка. Події. Факти

● *ООН*

Генсек втомився від терористів

Генеральний секретар ООН — учасник зустрічі на найвищому рівні щодо мирного процесу на Близькому Сході та боротьби з міжнародним тероризмом в єгипетському місті Шарм-аш-Шейх, повідомила його представник Сільвана Фоа. Бутрос Бутрос Галі надає цій зустрічі дуже великого значення, оскільки вважає, що в наші дні тероризм набув глобального характеру і боротися з ним можна тільки в рамках глобальних заходів, сказала вона.

● *Нью-Йорк*

Для кого «сімка» — щасливе число?

У США пройшов найважливіший етап виборчої кампанії, результати якого дадуть відповідь на запитання, хто з республіканців стане кандидатом на пост президента. Того дня, що дістав на американському політичному жаргоні назву «супервівторок», первинні вибори пройшли відразу в семи штатах. Згідно з більшістю попередніх оцінок, переможцем нинішньої серії передвиборних баталій став фаворит передвиборної кампанії Роберт Доул.

● *Токіо*

Пограємо у морський бій...

Одне з найбільших військово-морських угруповань з часів в'єтнамської війни збирає зараз Вашингтон біля берегів Тайваню, до якого підійшло з'єднання ВМС США у складі ударного авіаносця «Індепенденс» та чотирьох інших кораблів. Як стало відомо в Токіо, вони перебувають на відстані 160—185 кілометрів на схід від північного краю острова. На його околицях Китай розпочав великі військові навчання, покликані піддати тиску тайванців, що готуються 23 березня провести перші прямі вибори президента.

● *Тегеран*

Від монологу до діалогу

Об'єднана таджицька опозиція (ОТО) готова до відновлення діалогу з урядом Душанбе на найвищому рівні. Лідер ОТО Абдулло Нурі погодився на зустріч з президентом Таджикистану Емомалі Рахмоновим.

● *Багдад*

Знищать зброю без свідків?

Іракські власті перешкодили роботі групи спеціальної комісії ООН з нагляду за знищенням іракської зброї масового ураження. Міжнародну інспекцію не допустили на територію одного з підрозділів Іракської республіканської гвардії, розташованого приблизно за 40 км на південь від Багдада. Там, вважають експерти, може знаходитися документація з виробництва смертоносної зброї, що підлягає ліквідації згідно з резолюціями Ради Безпеки, прийнятими щодо Іраку після війни в Перській затоці.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Коментар

ТУРЕЦЬКИЙ МАРШ ВІДЗВУЧАВ

Ісламісти залишилися без міністерських портфелів

ЯКБИ треба було передати напругу внутрішньополітичної ситуації у Туреччині в останні місяці музикою, то, очевидно, найкраще згодився би для цього «Турецький марш» Моцарта: так стрімко, непередбачувано, тривожно розгорталися події із формуванням нового уряду.

Остаточно марш затих у вівторок: парламент проголосував за довіру народженому в надзвичайних політичних муках коаліційному урядові, створеному Партією вітчизни (ПВ, лідер Месут Йілмаз) та Партією вірного шляху (ПВШ, Тансу Чіллер). Ісламістська Партія добробуту (ПД), яка перемогла на грудневих парламентських виборах, добряче налякавши цим Європейський Союз та його прихильників у Туреччині, залишилася лише відносною більшістю у парламенті, без міністерських крісел.

Процес створення турецького уряду в усій красі продемонстрував найхарактерніші риси того, що зветься «великою політикою». Спершу сформувати кабінет доручено було лідеру ПД Нічметтіну Ербакану, визнаному носієві ідеї переходу правової системи Туреччини на релігійну основу. Але його пропозиції щодо створення коаліції не знайшли відгуку ні в Тансу Чіллер, ні у Месута Йілмаза. «Надання майбутнього Туреччини в руки такої партії, — заявляв ще до виборів Йілмаз, — авантюра. З ПД в її нинішньому складі ми не тільки не підемо на співробітництво, а й не сядемо за стіл переговорів». Отже, Нічметтін Ербакан, від якого відвернулися решта партій, сформувати коаліційний уряд не зміг (а для однопартійного парламентських голосів у нього було замало). Не зробила цього після нього і Тансу Чіллер, репутація якої відчутно підмочена результатами її попереднього правління та підозрами про надмірне піклування за власну кишеню. Коли дійшла черга діяти Месуту Йілмазу (його партія є третьою за кількістю голосів у парламенті), в Туреччині все чіткіше вимальовувалася перспектива нових виборів. «Якщо новий уряд нинішнім парламентом створений не буде, — заявив президент країни Сулейман Демірель, — народ вибере новий парламент». А в разі нових виборів ісламісти могли б досягти і вагомішої перемоги, і тоді...

Але політика — це, окрім усього іншого, мистецтво компромісу. І ось вже Месут Йілмаз, який клявся не сідати навіть за стіл переговорів з ісламістами, заявляє про плани створення спільного кабінету з Ербаканом. «Весілля» розладналося останньої хвилини — надто негативною була реакція в Європі та вдома, де члени ПВ палили на знак протесту партквитки. Тоді Йілмаз, котрий не згодився раніше на умови Тансу Чіллер, коли та намагалася створити кабінет, враз домовляється з турецькою «залізною леді». Отже, уряд сформовано, а керувати Йілмаз та Чіллер планують по черзі.

Що ж, на найближчі п'ять років Туреччина не зазнає змін у своєму устрої. Але слід пам'ятати, що кожен прорахунок нового уряду гратиме на ісламістів — набагато краще та вагоміше, ніж робила це досі невдала економічна політика Чіллер. Більше невдоволених своїм життям — більше прихильників Партії добробуту: ця тенденція вже знайшла своє підтвердження в грудні. Якщо так піде й далі, то через п'ять років Ербакану навряд чи потрібно буде припрошувати до уряду інші партії — він зможе сформувати його сам.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Реклама рухає торгівлю, а виставки прискорюють прогрес

ВЕСНА розбудила від зимової сплячки не лише природу, а й міжнародні виставки. Вже напередодні світ палко заговорив про все, що хвилює: від демонстрації іграшок у Нюрнберзі — до цивільних та військових літаків у Сінгапурі. Коли перша вражала суперменами, які, у разі легенького натискування на замасковану кнопочку, загрозливо заявляли: «Це моя планета!», то друга — найновішими російськими літаками, які купувала переважно Азія...

Україні про багато міжнародних виставок доводиться лише чути або ж читати. Звичайно, є й такі, де наша присутність — уже традиційна. Як-от всесвітньо відомий Лейпцігський ярмарок чи салони в Об'єднаних Арабських Еміратах. Але ще більше — де нас не знають. Як Сінгапурська «Ейша Аероспейс-96» чи Малайзійська демонстрація зброї. До речі, на обох Росія, наприклад, не тільки показувала, а й вдало торгувала літаками та військовими технологіями. То ж чи варто нашій державі соромливо прикривати руками те, що надбано власним трудом і мізками, й нині часто, у кращому разі, віддаємо іншим за безцінь?.. Додам лише, що легальний продаж зброї — на другому місці у світі за прибутковістю.

Звичайно, для участі в таких ярмарках необхідні чималі кошти. Вихід — запрошувати до себе. На думку експертів, однією із найпрестижніших міжнародних виставок за останніх чотири роки в Києві можна справедливо вважати «НЕОКОМ-ЕНЕРКОМ». Цього разу вона відбудеться 24—26 квітня. І знову стане головною подією року не лише в Україні, а й в усьому Чорноморському регіоні в галузі телекомунікацій (НЕОКОМ) та енергетики (ЕНЕРКОМ).

Окрім того, що виставка збирає такі всесвітньо відомі фірми з телекомунікацій та енергетики, як АТ і Т, Аттіс Телеком, Атлас, Еріксон, Банкомзв'язок, Глобалстар, Канком, Національне космічне агентство України, Телеком Італія тощо, а отже, встановлюються партнерські стосунки, на вітчизняному ринку починають працювати зарубіжні фірми, з'являються нові проекти й інвестиції, — організатори запровадили ще одну традицію. А саме: проводять конференції. Цього року — з проблем супутникового зв'язку в Україні та з відновлюваних джерел енергії, що приурочена 10-й річниці аварії на Чорнобильській атомній електростанції. Як стверджують експерти, це, безперечно, сприятиме висвітленню теоретичної і практичної сторін галузей, рекламі, аналізу та широкому обміну інформацією між представниками Північної і Південної Америки, Азії, Західної та Східної Європи.

Ще одна важлива особливість «НЕОКОМ-ЕНЕРКОМ». 26 квітня, саме в день сумної річниці Чорнобильської катастрофи, буде оголошено імена переможців творчого конкурсу ЕНЕРКОМ'96 «На заміну ядерній — альтернативні види енергії». Основна ідея — знайти найвигідніші проекти щодо можливого широкого застосування в Україні вітрової, сонячної, геотермальної, гідроенергії тощо, переконливо обґрунтовуючи переваги та враховуючи необхідність скорочення використання ядерної.

Реклама — двигун торгівлі. Виставки — ще й прискорювачі прогресу. Головне, вчасно потрапити на них і зуміти продемонструвати світу свої здобутки. А, як відомо, на кожний товар є покупець.

Людмила ФІСЮН.

...І В ПОТРІБНОМУ МІСЦІ

УКРАЇНСЬКІ бізнесмени, які вже мають ділових партнерів за кордоном, стверджують: для встановлення вигідних зв'язків головне — бути в потрібний час у потрібному місці. Тобто, залишається дрібничка: вирахувати час і місце зустрічі, яка й започаткує ваш майбутній успіх. Але якраз у цьому — найбільша складність.

Допомогу запропонував Український центр ділових зв'язків. Нарешті у вітчизняних компаній з'явилася унікальна можливість налагодити співробітництво з підприємцями Європи, переконані експерти центру. Європартнеріат — так називається спеціальна програма, яку розробила Європейська Комісія для стимулювання малого і середнього бізнесу завдяки встановленню партнерських стосунків.

У рамках програми — проведення дво-триденних ярмарків ділових пропозицій і проектів двічі на рік у країнах Європи. Їх пропонують фірми країни-господаря. Перший форум відбувся ще 1988 року в Ірландії. 8 із 14 українських компаній — учасників минулого ярмарку «Португалія, Ліссабон-95» — знайшли партнерів, нині готуються три контракти.

Європартнеріат «Північна Скандинавія, 1996» заплановано на 13—14 червня у місті Лулео (Швеція) як ділові зустрічі окремих компаній зі Швеції, Фінляндії та Норвегії, а також з представниками фірм з усіх країн Західної та Східної Європи, Середземномор'я і Південної Америки. Коло пропозицій — фактично з усіх галузей економіки, зокрема, з хімічної та харчової промисловості, металургії, будівництва.

Людмила НІКОЛАЙЧУК.

Про кого говорять

Усі крісла — вільні

ПОЛІТИКИ Італії не хочуть сідати у прем'єрське крісло. Справа не в забобонах, хоча останнім часом екс- прем'єри часто пересідають з прем'єрського крісла на лаву підсудних. Антоніо Макканіко, якому Президент Луїджі Скальфаро доручив сформувати новий кабінет, відмовився від цієї спроби, бо не зміг досягти компромісу щодо складу нового уряду.

71-річний Макканіко — один з найдосвідченіших політиків. Президент Скальфаро вважав, що йому вдасться домовитися з главами протиборчих політичних блоків і сформувати уряд «широкої згоди». Після двотижневих консультацій Макканіко зрозумів, що не зможе примирити правий парламентський блок «Полюс свободи» та лівоцентристський — «Оливкове дерево». З огляду на це Макканіко нічого не залишалося, як висловити Італії свої співчуття (політична та конституційна кризи дедалі загострюватимуться) і податися у відставку.

Та скоріш за все, що парламентарії також залишаться без роботи. Якщо найближчим часом уряд не сформують, парламент буде розпущено. За деякими прогнозами, нові вибори можуть відбутися вже влітку.

А між крайнощами — золота середина

НАУКА в Україні — у вкрай складному становищі. Недостатнє фінансування. Нема замовлень. Близько 5000 учених виїхали з України. Під загрозою зникнення наукові школи. Рейтинг українських учених високий, а зарплата мало не найнижча у світі.

Отже, природно поставити питання: за яких умов Україні буде потрібна наука і якими мають бути суспільні відносини, щоб відчувалася гостра потреба у науці, в своїх технологіях?

Знайти відповідь на це в межах однієї держави неможливо, та й некоректно. Необхідно подивитися ширше на суспільні відносини та їх розвиток в інших країнах й виокремити ті, що спираються на науку як рушійну силу науково-технічного та технологічного прогресу. Віддзеркаленням такого досвіду є, очевидно, підручники з економіки цих країн. Тому, характеризуючи ринкові відносини, спиратимемося на один із них. А саме Кемпбелла Макконелла, Стенлі Л. Брю «Економікс», М.«Республіка», 1992 р., ч. 1,2.

У вступній частині підручника наголошено, що однією з головних причин розвалу соціалістичної системи було неефективне застосування науки. Але ж сьогодні становище погіршилось. Виникає питання: якими є ринкові відносини у розвинутих країнах, де наукy використовують ефективно? На сторінці 90 частини 1 автори запитують, чи є у США ринкова система? І відразу відповідають: загалом є, а зокрема нема! У нас прибічники Гайдара, створюючи модель ринкових відносин, мають на меті відразу побудувати в Україні ринкову систему як у принципі, так і зокрема!

ОТЖЕ, в розвитку суспільства є дві крайності — соціалізм та вільний ринок. Розвинуті країни обрали середину — державно регульовані, соціально орієнтовні ринкові відносини. Використовують кращі сторони і вільного ринку, спрямовані на прогресивний розвиток виробництва, і соціалізму, завдяки чому забезпечуються права кожної людини. А ми на перехідному етапі проскочили золоту середину і зосередили увагу на протилежній соціалізму крайності розвитку суспільства — вільному ринку.

Далося взнаки це насамперед у тому, що державу, по суті, було усунуто від цілеспрямованого регулювання ринкових відносин в інтересах розвитку власного виробництва, і, отже, в інтересах широких верств населення. Це означало, що ми сповзаємо до рівня слаборозвинутих держав...

А якщо ми хочемо потрапити до розвинутих держав, то потрібне державне регулювання, тобто втручання держави в певні сфери і галузі ринку. В нашому випадку це — сфера науки та науково-технічного прогресу загалом.

Ринкова система (термін запозичений із раніше наведеного підручника) ефективна лише за умов раціональної структури економіки, але вона не здатна сама по собі цілеспрямовано формувати структуру економіки, виробництва, а отже, не здатна формувати нові наукові напрями, особливо ті, які можуть розвиватися лише в межах галузі, наприклад, електроніка.

Ринкова система — це конкуренція, це механізм, який не визнає ні совісті, ні моралі, де власний інтерес панує над усім! Тож зрозуміло, що лише за раціональної структури економіки в межах сильної держави ринкові відносини нададуть надзвичайної ефективності праці.

Тому для розвинутих держав характерна так звана змішана економіка, або, іншими словами, регульовані державою соціально орієнтовні ринкові відносини.

Держава регулює те, що погано спрацьовує в ринковій системі, що не вписується в поняття вільного ринку. Вона привносить в ринкову систему порядок, планування, системний підхід, інтереси своїх громадян.

Наведу аналогію з поведінкою людини.

Як відомо, поведінка людини в суспільстві визначається розумом та інстинктами. Так от, «інстинктивну» частину в суспільні відносини привносять ринкові механізми, а «розумову» складову — державне регулювання. Як люди бувають різні за своїм розвитком, так і держави. До того ж, коли втручання держави в економіку, у виробництво якомога менше, особливо у перехідному етапі, держава має більше шансів втратити свою незалежність та приєднатися до слаборозвинутих.

Слід зауважити, що в міжнародних відносинах розвинуті країни дають можливість проявитися суто ринковим елементам та механізмам («інстинктивній частині») більшою мірою, ніж усередині своєї країни. Звідси — ідеологія розширення впливу, поглинання (завоювання) ринків різними шляхами. Головний — зниження інтелекту певної нації до здатності сприйняти, застосувати сучасні вироби та технології, але з виключенням здатності самостійно розробляти конкурентоспроможні вироби та технології.

Зробимо висновки:

Перший. Одна з головних функцій держави у ринкових відносинах — захист свого ринку, виробника і своєї науки, освіти — інтелекту нації. Механізм захисту має бути простий: заборонити закуповувати за кордоном за рахунок бюджету все, що Україна спроможна розробити й виготовити самостійно. Наші економісти повинні розробити методику і порівнювати, який буде зиск чи шкода від купленого з урахуванням втрати чи збільшення робочих місць в Україні тощо.

Наприклад, Міністерство сільського господарства на користь закупівлі комбайнів фірми «Джон Дір» за рахунок кредиту на суму, що в декілька разів перевищує фінансування всієї науки, наводить такий аргумент: комбайни — якісні. Це — безперечно, до того ж вони зменшать втрати під час збирання на 3—5 центнерів зерна з кожного гектара. Але попри все дуже дорогі. Тож давайте наведемо аргументи проти. По-перше. 5 відсотків суми, що витрачається на закупівлю цих комбайнів, було б достатньо, аби налагодити серійне виробництво своїх комбайнів у Херсоні, а це означає відтворення десятків тисяч робочих місць на різних підприємствах України і, що важливо, виключає одвічну валютну залежність у запчастинах та мастильних матеріалах.

Другий висновок. Орієнтація на своє виробництво — це залучені до роботи науково-дослідні та проектні інститути, зростання потреби у фахівцях з вищою освітою. Це шлях до економічної незалежності.

І третій. Якби купувати ті комбайни не за кредит держави-виробника, то, враховуючи їх велику кількість, можна було б сподіватися на знижку в ціні, а не її збільшення, що має місце нині через виплати відсотків за кредит.

Закон Нанна-Лугара, система застережень КоКом - промовистий, гідний наслідування приклад захисту свого виробника у США. Навіть умови надання кредитів міжнародними фінансовими організаціями є свідченням їхньої турботи про свій ринок та виробника і, отже, науки розвинутих держав, досягнення високого рівня економічної незалежності.

А економічна незалежність у наших умовах може реалізуватися лише за структурних змін економіки, продукція якої буде достатньо конкурентоспроможна, якщо ці зміни станутъся завдяки власній науці та власним технологіям.

ЗВІДСИ випливає необхідність змінити стратегію в програмі дій уряду. Замість схем «стабілізація — розвиток — структурна зміна економіки», має бути «структурна зміна економіки — стабілізація — розвиток». А якщо залишити першу схему по-старому, то не буде усунуто головну причину падіння виробництва, а втрати в галузі науки будуть ще більші та відчутніші, оскільки в економіці структурна зміна має спиратися на науку та нові технології.

Прийняття стратегії розвитку за другою схемою дасть можливість на ділі перейти від тези «підтримка науки» до тези «використання та розвиток науки».

Виходячи з «ментальності» ринкових відносин, особливо у зовнішньоекономічній сфері, запропонувати прийняту для широких верств модель ринкових відносин в Україні повинні і зможуть тільки свої, українські, патріотично налаштовані вчені-економісти. Копіювання ринкових відносин будь-якої держави без урахування особливостей України веде лише до поглиблення кризи та втрати економічної незалежності.

Отже, українські вчені-економісти, що мають достатній досвід тлумачення особливостей розвитку суспільства — соціалізму та вільного ринку, — повинні, нарешті, самостійно вирішити справді складну проблему, розробити оптимальну модель регульованих соціально орієнтованих ринкових відносин, виходячи з конкретних особливостей України, спираючись передусім на власну науку та технології. Бо ніякі іноземні вчені-економісти, експерти та консультанти ніколи не дбатимуть про Україну та її народ, а лише про інтереси своїх держав, що цілком зрозуміло.

З іншого боку, з урахуванням особливостей ринкових відносин має реформуватися структура управління нашою наукою, змінюватися менталітет деяких учених, особливо тих, хто виріс і зміцнів у Національній Академії наук і залишився відірваним від виробництва, а також тих, хто добре зрозумів переваги фінансування з бюджету, але зберіг за цих обставин незалежність і самоврядність щодо інтересів держави.

Науку зможе відродити і зміцнити не лише збільшення її фінансування з бюджету, а й інтеграція з виробництвом, якщо останнє стане найважливішим пріоритетом у державі.

Для цього треба одночасно змінити структуру управління і наукою, і виробництвом.

ВБАЧАЮ необхідність створення у Кабінеті міністрів нового управління напряму «Структурна перебудова науки та високих технологій», завдання якого, як у розвинутих державах, створити три джерела фінансування науки, нових технологій, власного виробництва, що дало б можливість водночас забезпечити захист свого ринку та власного виробника.

Ось ці джерела (реалізація регулюючої функції держави за ринкових відносин):

заборона, принаймні істотне обмеження, фінансування з бюджету України іноземних фірм, якщо аналогічну продукцію Україна здатна розробляти та виготовляти;

— міжгалузеві замовлення агропромислового комплексу — Мінмашпрому, Мінохорони здоров'я — Мінмашпрому та Мінпрому тощо;

— замовлення в межах галузі, орієнтуючись на внутрішню українську кооперацію.

Прикладами невикористання потенційних можливостей можна вважати програми судно- та літакобудування, за яких будівництво передбачуваних ними об'єктів недостатньо сприяє розвитку електроніки та приладобудування в Україні і отже, власної науки.

Треба ввести обмеження типу КоКом, за якими нові технології передаються за кордон лише після створення в Україні серійного виробництва. А застарілим технологіям, виробам, лікам, обладнанню тощо треба ускладнити шлях в Україну.

Уряд має розробити закони «Про допомогу Україні», «Про кредити та інвестиції», за якими прийматиме або навіть називатиме допомогою ті дії, які допоможуть створити робочі місця в Україні, а не лише в країнах-кредиторах. Кредити варто приймати на умовах, вигідних нашій державі, а не кредитору.

Слід змінити Закон «Про підприємництво». Підручник «Економікс» Кемпбелла Макконелла та Стенлі Л. Брю дає визначення підприємця як людини ініціативної, котра йде до виробництва, нових технологій, ризикує своїми грішми. Український підприємець також є ініціативним, але здебільшого він виступає як посередник, а не виробник, і якщо ризикує грішми, то не своїми.

Уряд має використати для фінансування нашої науки можливості країн, що розвиваються, мають кошти, сировинні запаси, але за рівнем своєї науки, свого науково-технічного потенціалу дещо відстають від України. Діяти треба за схемою: спільні — науково-технічні програми, з їх боку — гроші, а нашого — інтелект, науково-технічний потенціал. Здійснювати політику щодо встановлення контактів з цими країнами варто незалежно від деяких розвинутих і впливових держав.

Отже, єдиним шляхом відродження науки, збереження інтелекту нації є досягнення необхідного рівня економічної незалежності України через розвиток власного конкурентоспроможного виробництва в рамках регульованих державою соціально орієнтованих ринкових відносин за українською моделлю, яка враховувала б усі особливості нашої держави, могла захистити свій ринок, свого виробника, свою науку і яка була б зорієнтована на власні сили, на інтелект, талант і працьовитість саме свого народу. Для цього, насамперед, на всіх ділянках виконавчої та законодавчої влади потрібні патріоти України, та й не просто патріоти, а ще й разом з тим компетентні фахівці.

Михайло ПАВЛОВСЬКИЙ,
член Президії Верховної Ради України (Українська Республіканська партія).

Шляхи легітимності Основного Закону відомі. Який оберемо?

***НЕОБХІДНІСТЬ** ухвалення нової Конституції зрозуміла й не заперечується сьогодні практично жодним представником державної влади і жодною політичною силою. Прийняте у вересні 1991 року рішення про застосування Конституції УРСР, ухваленої в 1978 році, та підписання Конституційного договору в червні 1995 року вирішували хоч і дуже важливі, але часткові проблеми новонародженої держави й суспільства. До того ж, обидва ці вищі нормативні акти схвалювала проста більшість членів парламенту. Отже, необхідність у стабільній структурі управління на всіх державних та самоврядних рівнях, у визначенні забезпечених прав та свобод громадян, напряму розвитку економіки й усього суспільного життя вимагає якнайскорішого ухвалення Конституції.*

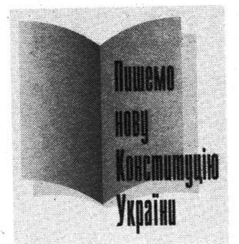

Є три способи ухвалення Конституцій, які використовували в різний час різні нації. Найчастіше це робили шляхом загальнонаціонального референдуму, який або схвалював, або затверджував раніше схвалений проект Конституції. Цей шлях надає найвищої легітимності Основному Закону, відповідно до якого творять суспільні норми парламенти й уряди. Є приклади схвалення Конституції Установчими (Конституційними) зборами (асамблеями), що здебільшого мало місце в час, коли створювалась нова держава, чи в час відсутності легітимної державної влади, чи коли існуюча влада не могла впливати на суспільні процеси у своїй державі. Як то було в Америці у вісімнадцятому столітті, чи у Франції в дев'ятнадцятому, чи в Естонії у двадцятому. Спосіб творення таких органів кожного разу був різний і залежав від конкретних обставин, але це завжди був компроміс між реально діючими в державі політичними силами: чи то були делеговані представники штатів в Америці, чи обрані прямими виборами члени Установчих зборів у Другій Республіці Франції, чи утворена Асамблея шляхом об'єднання на паритетних засадах обраних депутатів Верховної Ради Естонської РСР й обраних членів Національного Конгресу. Але чого світова історія не знала, так це прикладів скликання Установчих зборів у стабільних державах, де діють легітимно створені органи влади. Тяжко надати видимість логічності прагненню до творення Установчих зборів у державі, яка має всі загальнонародно обрані владні інститути чи законно утворені, яким народ делегував права на творення суспільних норм та здійснення функцій управління в державі, що визнана світом як така, що керується нормами права.

Є також приклади прийняття Конституції парламентами, зокрема й у нових східноєвропейських демократіях і країнах, утворених на теренах колишнього СРСР. Але там це відбувалось в короткому часі після «оксамитних» революцій чи здобуття незалежності.

Сучасна українська ситуація, безперечно, своєрідна, але не винятковна. Так, п'ять років будується держава, а Основного Закону, що визначає напрям будівництва, не має, ми живемо за тимчасовими основними нормами. Але й наш сусід за західним кордоном — Польща — також не має повного Основного Закону, а керується Малою Конституцією, ухваленою парламентом. Основні норми Української держави сьогодні виписані у Конституційному договорі між Верховною Радою та Президентом України про основні засади функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування на період до прийняття нової Конституції України, шлях прийняття якої також геть оригінальним не назвеш. Достатньо зазирнути до Конституції Пилипа Орлика, яка є гордістю нашої нації як перша в світі конституція демократичного суспільства. Гадаю, що пряма цитата, котра визначає назву й спосіб прийняття цієї Конституції, є досить красномовним свідченням шанобливого ставлення до наших національних традицій. «Пакти та Конституції Законів та вольностей Війська Запорозького між ясновельможним паном Пилипом Орликом, новообраним Гетьманом Війська Запорозького, та між старшиною, полковниками, а також названим Військом Запорозьким, прийняті публічною ухвалою обох сторін...»

Чинний нині Конституційний договір окрім основного завдання, зазначеного в назві, вирішує й інше не менш важливе: визначає механізм прийняття нової Конституції України, з моменту ухвалення якої втратять чинність норми договору. До речі, щодо останнього, окремі керівники партій та політики, не переобтяжуючи себе ознайомленням із положеннями Конституційного договору, вже визначили 8 червня 1996 року як дату закінчення чинності його норм. Якщо ж прочитати назву договору, то суть там інша, а крім того, є необхідність дослівно процитувати три обов'язкові норми договору: «Цей Закон набирає чинності зі дня його офіційного опублікування і діє до прийняття нової Конституції України» (стаття 60, частина 1); «До прийняття нової Конституції положення чинної Конституції діють лише в частині, що узгоджується з цим Конституційним договором» (частина II).

«До прийняття нової Конституції України Сторони суворо дотримуватимуться положень цього Конституційного договору і діятимуть у повній відповідності до нього» (частина IV). Яка ж міра правового нігілізму має бути у політика, щоб нехтувати вищими правовими нормами?

Дехто зі своїх ідеологічних переконань негативно ставиться до самого договору й хизується тим, що не голосував за нього й не підписував, а, отже, й керуватись його нормами не хоче. Логіка більш ніж дивна. Якщо б ми почали стверджувати, що для нас обов'язкові лише ті акти парламенту, за які ми голосували, а інші ні, то нормальні люди сказали б, напевно, що ми потребуємо допомоги психіатра.

Отже, періоду правової невизначеності в нашій державі не буде. Але це зовсім не означає, що ми не повинні у скорому часі завершити Конституційний процес.

Повернемося тепер до механізму прийняття Конституції. Напевно, що скористатись п. 1 статті 17 частини I Конституційного договору, в якому зазначено, що «Верховна Рада України приймає Конституцію України...», практично неможливо. Оскільки визначена для цього Регламентом Верховної Ради України процедура вимагає як постатейного, так і в цілому схвалення кваліфікованою більшістю у дві третини від загальної чисельності депутатів. З огляду на цифру 186 на електронному табло системи «Рада», що фіксувала кількість депутатів, яким припала до душі концепція Конституції УРСР, представлена минулого місяця у парламенті, розраховувати на цифру 300 зовсім не реально. Як розв'язувати проблему, визначено у частині IV Конституційного договору: «До прийняття нової Конституції Сторони не виноситимуть на всеукраїнський референдум, консультативний референдум та опитування громадської думки інших питань, крім прийняття нової Конституції України, текст якої буде узгоджений Сторонами».

Як має відбутись узгодження? Це теж врегульовано. Якщо більшість членів парламенту схвалює проект Конституції, приймаючи його у першому читанні, що передбачено Регламентом Верховної Ради, а інша сторона договору — Президент — відповідно до статті 26 частини I Конституційного договору призначає Всеукраїнський референдум для прийняття цього проекту — це і є механізм погодження й реалізації чинних норм. Окрім того, 1994 року Верховна Рада України своєю постановою утворила Конституційну комісію України, в якій сторони договору представлено на паритетних засадах; цим самим створено механізм для опрацювання й схвалення проекту Конституції, узгодженого сторонами.

Чинний закон «Про Всеукраїнський і місцеві референдуми» визначає всю подальшу процедуру, яка має закінчитись набуттям чинності нової Конституції України.

Отже, ми маємо чітко визначений порядок і підготовки, і прийняття Основного Закону нашої держави. Напевно, не слід на догоду своїм політичним амбіціям окремим політикам заплющувати очі на правові норми, якими повинні керуватись громадяни України. А яким має бути проект Конституції — це тема іншої розмови.

Олександр ЛАВРИНОВИЧ,
заступник голови Комісії з питань правової політики і судово-правової реформи, ВР України, координатор фракції Руху.

Відкритий лист Президентові України, Голові Верховної Ради, Прем'єр-міністру

Ми, працівники освіти Лановеччини, звертаємося до Вас через народного депутата Ратушного М.Я.

Доводимо до Вашого відома, що освітяни району доведені до відчаю і далі не в змозі мовчати. Напевно, над нами проводять експерименти. Поясніть, як можна жити без заробітної плати.

Шановний пане Президенте і Прем'єр-міністр!

Вами розроблений графік погашення заборгованості по заробітній платі працівникам бюджетних установ до 28 лютого 1996 р. не виконується. На 29 лютого 1996 року в районі не отримана заробітна плата працівниками освітніх установ за два-три місяці. Виплата комунальних послуг припинена ще в 1995 році. Зовсім не виконується постанова Верховної Ради про організацію безкоштовного харчування учнів 1—4 класів, і взагалі не мають змоги харчуватися діти в шкільних їдальнях, а особливо в тих, які знаходяться в підпорядкуванні громадського харчування, через високі ціни на продукти. Зовсім не виділяються кошти для поповнення матеріальної бази та проведення ремонту приміщень шкіл, а також придбання необхідного одягу, взуття і надання матеріальної допомоги дітям-сиротам, напівсиротам.

Не вистачає вугілля для опалення шкіл у зимовий період, а це не відповідає ніяким санітарно-гігієнічним нормам і є причиною призупинення навчання.

Шановний Голово Верховної Ради!

Прийняті Верховною Радою Закони на сьогоднішній день не діють. Люди доведені до відчаю.

До яких пір Верховна Рада буде займатися створенням нікому не потрібних і не діючих Законів? Державні органи влади не дотримуються Законів, особливо Кодексу Законів про працю. Замість того, щоб розглядати найбільш злободенні питання, Ви, п.Мороз О.О., втягуєте суспільство в якісь дискусії з приводу вступу в якусь МПА, яка нам нічого не дасть.

Хіба можна прожити старій людині на пенсію, яку узаконила Верховна Рада? Хіба може молода мати прогодувати свою дитину?

Хіба може обслуговуючий персонал установ освіти існувати на заробітну плату в 2 млн.крб.?

Задумайтеся над життям знедоленого, приниженого, поставленого у безвихідь народу.

Можливо, варто на засіданні Верховної Ради порушити питання про те, чи потрібна взагалі освіта нашій державі?

Зобов'язуємо народного депутата п.Ратушного зачитати цей лист на засіданні Верховної Ради, довести до відома Президента і Прем'єр-міністра України, опублікувати в газеті «Голос України».

Працівники освіти Лановецького району Тернопільської області.

Виходять книги — держава живе

Ця істина ще раз знайшла підтвердження на презентації нових книг — творчого доробку працівників Інституту держави і права імені В. Корецького НАН України.

— Нині, коли у нашій країні з великими потугами розгортається складний процес державотворення, коли з-за океану і ближнього зарубіжжя подають різні рецепти щодо вирішення проблеми входження України у світову цивілізацію, наш колектив багато уваги приділяє науковому осмисленню історичного досвіду своєї країни, — сказав директор інституту академік Юрій Шемшученко. У цьому плані **безперечний інтерес викликає монографія Олександра Мироненка «Світоч української державності», що містить політико-правовий аналіз діяльності Центральної Ради періоду 1917—1918 років.**

Книга побудована виключно на документальній основі. В ній досліджується робота Центральної Ради та її органів: Президії, Комітету, Малої Ради, Генерального секретаріату, Ради народних міністрів, місцевого самоврядування. Аналізуються найважливіші законодавчі акти щодо національного державотворення, відбудови народного господарства, відродження української культури, налагодження міжнародного співробітництва.

Останнім часом напливові переполітизованих псевдоісторичних «відкриттів» та поверхових безапеляційних тлумачень, а також агресивної некомпетентності дедалі більше протиставляють професіоналізм, а дилетантству — об'єктивний науковий аналіз суспільних явищ і подій. До цього ряду, безперечно, слід віднести і **книгу Юрія Римаренка «Національний розвій України»**. Варто наголосити, що це — перше видання подібного гатунку, яке дає достатньо обгрунтовану відповідь на запитання: як використати багаті можливості національного фактора, наявний потенціал національно-державного розвитку. Книга відбиває новий напрям наукових досліджень, що дає змогу визначити етнонаціональну сферу як важливий державотворчий чинник. У книзі йдеться про реалізацію потреби пов'язувати побудову держави з національною ідеєю.

Визначним творчим доробком є також колективна праця — монографія «Законодавство: проблеми ефективності». В ній автори досліджують проблеми щодо практичного застосування нашого законодавства за умов кризи економічної, політичної та управлінської систем, аналізують соціальні передумови та фактори, котрі впливають на ефективність законодавства, дають конкретні рекомендації.

Ще **одна колективна праця — монографія «Суверенітет України і міжнародне право».** Книга розрахована як на фахівців, так і працівників державних установ та відомств.

Учасники презентації дали високу оцінку новим книгам. І, напевне, доречна була думка одного з рецензентів: раз виходять у світ такі книги — наша держава живе і буде жити!

Іван ІВАНЕНКО.

Шедеври в Українському домі

У Києві, в Українському домі, з 17 по 23 березня відбудеться виставка виробів австрійської фірми «Бакаловітс і сини». Нині ця фірма виготовляє світильники для Київської філармонії.

Фірма існує вже 150 років і спеціалізується на виготовленні випуканої освітлювальної апаратури. Її люстри і світильники прикрашали палаци імператорів і королів, а тепер і будинки парламентів, національних опер, готелів світового класу в різних країнах світу. З кінця минулого століття ця фірма бере участь і завойовує нагороди на світових виставках.

Наша історія склалася так, що немає в Україні фірм з такими традиціями, школою і авторитетом на світовому ринку. А історія будь-якої фірми, пам'ять про її досягнення, виконані відомі замовлення, нинішній її престиж — це теж капітал, який не один день складається. Отож будемо ходити на виставки, вчитися. Щоб завтра й наші майстри і фірми були широко відомі і вдома, і за кордоном. Придивіться хоча б до чудових виробів майстрів Київського заводу художнього скла. Невже ними не можна завойовувати ринки?

Вадим МАКАРЕНКО.

САМОВРЯДУВАННЯ — ЗАПОРУКА ДЕМОКРАТІЇ

***П'ЯТЬ** років тому — у червні 1991 року — Верховна Рада України схвалила концепцію нової Конституції. З того часу з'явилося більш як десять (офіційних і неофіційних) проектів Основного Закону. Ще більше проведено конференцій, симпозіумів, семінарів, «круглих столів» тощо, на яких обговорювалися різні аспекти конституційної проблематики.*

Отже, маємо все, крім головного — самої Конституції. І вона, мабуть, не скоро буде, оскільки дехто вже хоче переглянути згадану концепцію, бо вона його чимось не влаштовує. То чи не приречені ми ходити по замкненому колу? Історичний досвід, як відомо, свідчить: робити концепцію чи Конституцію «під когось» або «проти когось» — справа невдячна. Потрібен розумний компроміс, потрібен документ, створений під народ, під державу.

Тож варто відкинути політичні чвари — Україна вже у червні 1996 року неодмінно повинна мати нову Конституцію. До цього, як відомо, наших державних мужів спонукають укладений 8 червня минулого року Конституційний договір і зобов'язання, взяті Україною під час вступу до Ради Європи. З огляду на це викликає подив твердження окремих парламентаріїв про те, що норма розділу VIII Конституційного договору має начебто рекомендаційний характер. Не зайвим буде навести її текст: «Визнати за необхідне створення належних умов для прискорення та успішного завершення конституційного процесу в Україні з тим, щоб прийняти нову Конституцію України в строк не пізніше одного року з дня підписання цього Конституційного договору. Отже, є реальна надія, що сумний п'ятирічний ювілей конституційного процесу святкувати не доведеться. Натомість відзначатимемо прийняття нової демократичної Конституції, брак якої істотно гальмує економічні та політичні реформи.

Схвалений проект Основного Закону і переданий у Верховну Раду із зауваженнями і пропозиціями членів Конституційної комісії 11 березня 1996 року справляє враження загалом цілісного документа. Він враховує досягнення як вітчизняної, так і зарубіжної правової думки. Можна погодитися з багатьма положеннями проекту. Але корисно і піддати критичному аналізові кожен його розділ.

Такого аналізу потребує, зокрема, й тема місцевого самоврядування. В одній з перших статей проект закріплює принципове положення про те, що держава визнає і гарантує місцеве самоврядування. Відразу слід зазначити, що процес становлення і розвитку в країні місцевого самоврядування з різних причин відбувається, на жаль, досить повільно. У певних політичних колах мусується думка, що Україна не готова до місцевого самоврядування. Воно, мовляв, їй не притаманне, привнесене ззовні і тому може не сприйматися населенням.

Такі уявлення, м'яко кажучи, помилкові. Адже представницькі органи місцевого самоврядування існують у тій чи тій формі в будь-якій демократичній країні. Інша справа, за яким принципом вони побудовані і в якому фінансово-економічному режимі функціонують. Якщо вони створені за принципом демократичного централізму, який передбачає підпорядкованість «нижчої» ради «вищій», а відтак «нижча» рада позбавлена власної економічної бази, то у цьому випадку про самоврядування годі й говорити. Якщо ж ради як органи місцевої влади діють справді в режимі місцевого самоврядування, то це означає наявність у кожної з них власної економічної бази і певної самостійності, визначеної законом.

Тобто реформа місцевих органів влади в напрямку розвитку місцевого самоврядування — стратегічне загальнонаціональне завдання. Без усіляких перебільшень можна стверджувати, що ця реформа відбудеться лише тоді, коли вона стане невід'ємною складовою частиною всіх інших реформ, що їх здійснюють в Україні, — політичної, економічної, земельної, судової, бюджетно-фінансової. Без реального місцевого самоврядування не стане ефективною жодна з цих реформ. Без нього навряд чи зможе Україна стати демократичною, соціальною і правовою державою, про що йдеться в першій статті проекту Конституції.

У цьому зв'язку не зайвим буде нагадати про Конституцію Української Народної Республіки 1918 року, де в статті 5-й говорилося, що «не порушуючи єдиної своєї влади, УНР надає своїм землям, повітам і громадам (общинам) право широкого самоврядування, дотримуючись принципу децентралізації».

Сказане зовсім не означає, що можна повністю погодитися з положеннями проекту, присвяченими місцевому самоврядуванню (розділ XI). Навпаки, доцільно обмежитись у цьому розділі принциповими положеннями щодо територіальної, матеріальної та фінансової основ місцевого самоврядування, його статусу і характеру стосунків із державою тощо. І не варто, мабуть, у Конституції детально окреслювати питання про спосіб обрання відповідних рад та їх голів. Ці та інші конкретні процедури мають вирішуватися в окремому законі. Доцільно було б передбачити можливість прийняття відповідними органами місцевого самоврядування і власних статутів, у яких закріплювалися б певні особливості організації та діяльності окремої самоврядної одиниці. Адже місцеве життя надто різнобарвне і не завжди можна розгледіти його особливості з Києва.

У проекті йдеться про комунальну власність, якою управляють органи місцевого самоврядування. Але чомусь немає жодної згадки про муніципальну власність. Річ у тім, що відповідно до чинного законодавства комунальна власність розглядається як різновид державної, і це породжує плутанину. Через таку плутанину з'являються досить дивні назви на кшталт «Державна комунальна будівельна корпорація «Київміськбуд», «Державне комунальне підприємство» тощо. То чи не варто позбутися зайвої сором'язливості і закріпити муніципальну власність територіальних громад сіл, селищ і міст? Тоді, може, в Києві та в інших містах з'являться не тільки муніципальні духові оркестри (це єдине, що сьогодні маємо з такою назвою), а й інші об'єкти справді муніципальної власності.

Дивна річ: при розподілі державної власності через приватизацію знайшлося все — і програма, і закони, і укази, і чималий загін чиновників у держструктурах, і навіть валюта. А от щодо формування муніципальної власності, яка по суті є загальнонародною, то тут держава чомусь не зайняла аналогічної позиції. І це — принципова помилка реформування в Україні.

У цьому контексті важливою є норма XI розділу проекту про судовий захист прав місцевого самоврядування. Реалії сьогодення такі, що органи місцевого самоврядування дедалі частіше звертаються до суду по захист своїх майнових інтересів. І єдиною структурою, яка за своїм призначенням покликана розглядати справи у такій суто специфічній сфері економічних відносин, є арбітражний суд. З огляду на це видаються безпідставними намагання деяких чиновників піддати сумніву існування системи арбітражних судів. Вони пропонують об'єднати ці та інші суди, а також Конституційний Суд під дахом Верховного суду. Але аргументи на користь такого варіанта не досить переконливі. Адже є чимало прикладів існування розгалуженої судової системи в багатьох інших країнах, де успішно функціонують і загальні, і адміністративні, і конституційні, і апеляційні суди, об'єднані тільки принципами законності і незалежності. Одне слово, принцип спеціалізації системи судів в Україні, про який ідеться у проекті Конституції, — доцільний і його слід зберегти.

У проекті Конституції простежується певна суперечливість деяких положень. Так, якщо сільські, міські та інші Ради можуть утворювати свої виконавчі органи, то їхній статус залишається невизначений, оскільки виконавчу владу на місцях здійснюють глави відповідних державних адміністрацій. Невідомо хто тепер матиме право призначати державні адміністрації. Є сенс також чітко визначити правовий статус сільських, селищних, міських, районних і обласних Рад.

Щодо останніх (районних і обласних), то вони сьогодні опинилися, на жаль, у зовсім невизначеному стані. Відповідно до Закону «Про державну владу і місцеве самоврядування» вони — «представницькі органи», але кого вони «представляють»? Їхні функції і повноваження суттєво урізані. Оскільки дія названого Закону обмежена Конституційним договором, то постає необхідність розв'язати це питання в новій Конституції. І якщо в ній збережуться положення про асоційований рівень самоврядування в районах та області (районні Ради формуються з голів сільських, селищних і міських Рад, а обласні Ради — з голів районних), то залишиться невирішеним питання як про статус, так і про спосіб утворення виконавчих органів цих Рад. Адже важко уявити ситуацію, коли голова сільської Ради, будучи членом районної Ради, стане ще й членом виконавчого органу останньої.

Це стосується і долі виконавчого органу обласної Ради.

Крім того, не виключена й ситуація, коли головою районної чи обласної Ради може бути обрано голову відповідно сільської чи районної Ради, які не обираються населенням районів та областей.

Отже, невирішених у проекті питань багато. Може, варто уважніше придивитися до досвіду інших демократичних країн. Тієї самої Франції, Польщі чи Італії, де досягнуто певної узгодженості і рівноваги між структурами державної виконавчої влади і місцевого (регіонального) самоврядування.

Ренольд ДАВИДОВ,
перший заступник голови президентського фонду сприяння становленню і розвитку місцевого та регіонального самоврядування, кандидат юридичних наук.

З пошти

Наш чудовий лікар

Майже 30 років працює в Київській обласній лікарні № 2 лікар Олександра Тимофіївна Брунько, чудово поєднуючи талант, глибокі професіональні знання, працелюбність. Це людина міцна духом, вольова, сповнена почуття високого обов'язку і любові до хворих.

До Олександри Тимофіївни звертаються не тільки хворі, а й співробітники як до людини, що багато знає, з великим життєвим досвідом, розсудливої, справедливої. Вона завжди по-материнськи допомагає людям.

Кажуть, що в основі всього — знання справи. Можливо... Тільки в роботі з хворими людьми цього замало. Тут насамперед потрібно знати, як вести цю нелегку справу, вміти слухати, зважати на думку кожного, хто звернувся за допомогою, потрібно правильно зіставляти, а потім робити безпомилковий висновок.

Її знають не тільки як лікаря високої кваліфікації, а й як добру, чуйну, благородну людину. Люблять за непідробну щирість, прямоту, вміння працювати над будь-яким питанням і доводити розпочату справу до кінця, бути порадником для людей.

Олександра Тимофіївна завжди творчо ставиться до праці. Великий досвід і знання відбито в творчому доробку: вона опублікувала майже два десятки наукових праць, які можуть бути дороговказом молодим науковцям.

Ми думаємо, небагато знайдеться в Україні лікарів, у яких майже за чотири десятки років лікарської праці не помер жоден інфекційний хворий. Справді, Олександру Тимофіївну можна назвати лікарем з великої літери. Вона заслуговує поваги і найвищої людської винагороди.

Дякуємо вам, дорога Олександро Тимофіївно, за безмежну любов і материнське ставлення до людей.

Юлія ВАСИЛЕНКО,
Валентина ЖАТОВА,
Леонід ПАХОЛЮК,
Олексій ГАВРИЛЕНКО.

Київ.

Точка зору

Погасимо реактор — перейдемо на каганці

До питання про нашу незалежність і гідність

***Н**ЕЩОДАВНО делегація Верховної Ради України побувала з офіційним візитом у Литві. Наш кореспондент зустрівся з членом делегації, народним депутатом М. М'ясковським. Проблеми, яких він торкався, заслуговують на увагу. Оскільки йдеться, зокрема, про одне з докорінних питань: наскільки ми, як держава, суверенні.*

— **Михайле Михайловичу, яка була мета візиту і ваші враження від поїздки?**

— Кінцевою метою було підписання угоди між керівництвом Верховної Ради України і парламентом Литви, напрацювання подальших шляхів розвитку наших всебічних стосунків — між парламентами і країнами. Мені здається, є підстави вважати, що з цим завданням нам удалося впоратися успішно.

Та я хотів би звернути особливу увагу на таке питання. Один день частина нашої делегації присвятила поїздці на Ігналінську атомну електростанцію. Чим саме ця станція для нас цікава? Вона — «сестра» нашої Чорнобильської АЕС. Хоча збудована трохи пізніше, але там встановлено реактори такого самого типу — РБМК, тільки ще потужніші. Природно, нас цікавило, як працює станція, як поставлено там систему безпеки. Звичайно, не тому, що це стосується саме цієї станції. Проблема забезпечення безпечної роботи АЕС після чорнобильської катастрофи взагалі стоїть дуже гостро в усьому світі. А в Україні — й поготів. Хотів би підкреслити: не тільки у зв'язку з катастрофою. Але і в контексті дедалі гостріших, на світовому рівні, дебатів про подальшу долю ЧАЕС: закривати чи не закривати? Тільки у нас на рівні Президента і Верховної Ради тричі приймали рішення про закриття. Та щоразу слідом давали команду: «Відбій!» Через обставини, що склалися.

Які саме? Якщо вивести ЧАЕС із системи енергопостачання України, це, за висновком фахівців, спричинить не просто енергетичний голод у країні, а параліч господарської діяльності. Адже рівноцінної заміни джерел енергопостачання народного господарства в Україні нині немає.

На Ігналінській АЕС вважають, що станція повинна виробити свій ресурс, розрахований до 2005 року. Та загалом обстановка в Литві інакша, ніж у нас сьогодні: вони мають надлишок електроенергії, та ще у запасі — законсервовані потужності, що працюють на твердому й рідкому паливі. Тому проблема АЕС для них, власне, і не проблема зовсім.

А у нас, як я сказав, резервів немає. Тому ми повинні підходити до питання про закриття ЧАЕС особливо виважено. Звичайно, брати до уваги думку світового співтовариства треба. Та на першому місці все-таки мають стояти інтереси нашої держави. А вони такі, що поки не буде чим замінити виведену з єдиної енергосистеми ЧАЕС, закривати її — рівнозначне самогубству. Тим більше, що нині рівень контролю за безпечністю роботи станції такий, що жодних претензій з боку МАГАТЕ до Чорнобильської атомної немає. Вже тому немає потреби слухняно брати «на бачність», коли який-небудь бос налегливо вимагатиме термінового закриття ЧАЕС.

— **А хто нині особливо наполягає на цьому?**

— Леонід Кучма, що недавно повернувся із США, на прес-конференції повідомив про домовленість з Біллом Клінтоном з приводу закриття станції. Мовляв, США готові виділити на це гроші. Та, по-перше, на яких умовах? І друге — а чи вистачить обіцяних доларів, щоб побудувати і ввести в дію потужності взамін закритої станції? Цього ми поки що не знаємо.

Західна Європа також не послаблює силовий тиск. У чому я мав нагоду переконатися під час перебування у Франції. Там довелося зустрічатися з депутатами французького парламенту, які в питанні про ЧАЕС займали дуже жорстку позицію: закриття й негайне! Підстава одна: ми боїмося повторення катастрофи на станції. На моє запитання: а ви думали, як житиме Україна, втративши таке необхідне для неї джерело енергопостачання, пролунала відповідь: «То ваші проблеми...»

Отакий підхід. Виходить, гасіть свої атомні реактори, переходьте на освітлення каганцями, хай зупиняються заводи. Аби лиш Париж не боявся за своє благополуччя. А Україна... То не їхня справа — хай собі дичавіє у темряві.

— **Ви, либонь, при цьому нагадали, що тим, хто дбає за власну безпеку, треба було б узяти на себе й частину витрат на її забезпечення?**

— Безперечно. На що була та сама відповідь: то ваші проблеми. І сподіватися на істотну допомогу з боку європейських держав Україні навряд чи варто. Довелося нагадати, що коли це — наші проблеми, то чому кожен вважає за можливе вказувати нам, як їх розв'язувати і взагалі як жити? Дозвольте вже самим розібратися і вирішувати — на власний розсуд.

І ще хотілося запитати: чому деякі «доброхоти» дозволяють собі розмовляти з Україною як з набридлою приживалкою? Та ж це принизливо. Хоча, коли розібратися, ми самі даємо для цього привід. Адже немає такої поїздки за кордон, де наш Президент не виступав би в ролі прохача. І хоча він часто повторює, що світ почав ставитися до України з повагою, це скоріш бажане, аніж дійсне. Бо жебраків не поважають. Їх можуть «обдарувати» подачкою, але не повагою. Як тут не сказати: за державу прикро!

У зв'язку з чим і виконавчій, і законодавчій владі варто серйозно замислитись, як ми представляємо Україну в очах світової спільноти, яку психологічну атмосферу створюємо своєю поведінкою. Адже часто-густо партнер на переговорах не встигне ще й рота розтулити, а ми вже поспішаємо запевнити — так, готові розглянути, так, згоджуємось на ваші умови. Звідки та догідлива спритність і готовність бігти, як-то кажуть, поперед паровоза? Навіть за наявності труднощів не можна втрачати гідність.

— **Як кажуть дипломати — не втрачати обличчя...**

— Саме так — обличчя держави. Звичайно, важко це поєднувати — почуття гордості за наших негараздів. Та будьмо відверті: ми такі не були, а зробилися. Ну, а коли й чому — також не секрет... І як тут не пригадати дошкульне й гірке в своїй правдивості українське прислів'я: чому такий бідний? Бо дурний. З чого висновки напрошуються цілком однозначні...

До речі, не зайве згадати й російське прислів'я: зустрічають по одежі — проводжають по розуму. Тому, лаштуючись у закордонні вояжі, нашим можновладцям варто було б дбати не тільки про наявність смокінгів, а й мудрість запастися. Державною — в інтересах держави...

— **Матимемо надію...**

Дмитро ІВАНОВ.

Інвестиції

Нам ніхто не допоможе, якщо ми самі собі не допоможемо,

або Чи варто сподіватися на золотий дощ іноземних інвестицій?

***К**АЖУТЬ, надія вмирає останньою. Та коли починаєш усвідомлювати реальний стан нашої економіки, то і надії залишається дедалі менше. Як і стає очевидним інше: без залучення «чужих» грошей для наших нагальних потреб, без солідних іноземних інвестицій конкурувати з Європою щодо якості наших товарів ми не зможемо. Мало того, не зупинемо економічного спаду, який триває.*

Досвід перетворень, які тепер відбуваються на східних землях об'єднаної Німеччини, ще раз засвідчує: для того, щоб українська економіка міцно стала на ноги, потрібно мати вже найближчим десятиріччям сотні мільярдів американських доларів. Про такі гроші ми можемо хіба що мріяти. Бо, починаючи з 1992 року, до України надійшло лише 783 мільйони інвестиційних американських доларів. І у порівнянні з тими багатьма мільярдами, що їх західний капітал вкладає в економіку Китаю та інших азіатських країн, зрештою — в країни Латинської Америки, то справді краплина в морі.

Що відлякує в Україні іноземного інвестора і що передусім треба зробити, щоб істотно змінити ситуацію на ліпше? З цього, власне, і почалася розмова нашого кореспондента з виконавчим директором Українського союзу промисловців і підприємців Олексієм МІРОШНИЧЕНКОМ.

— У цій складній проблемі, — сказав Олексій Валентинович, — треба виокремити два аспекти чи радше — два напрями, якими можна вибратися з нинішньої незавидної ситуації: зовнішній і внутрішній. Певно, вони тісно взаємопов'язані, чого у нас уперто недооцінюють.

Скажімо, в розвинутих країнах держава дбає про те, щоби зберегти основний капітал від знецінення. Для цього вдаються до різних способів, але серед них насамперед треба виділити проблему амортизаційних відрахувань та інвестицій.

У нас цього не роблять, отже, вкладати гроші в основний капітал стало невигідно. Бо купуєш нове устаткування — обов'язково зазнаєш фінансових збитків, оскільки вартість устаткування не індексують.

— **Отже, на ваш погляд, проблема інвестування — це насамперед проблема збереження основного капіталу і привабливість вкладень в основний капітал?**

— Саме так, бо інакше національний капітал переходить у торгівлю і спекуляцію, а то й «тікає» від нас, осідає в закордонних банках, працює на чужі економіки.

Ситуацію можна істотно змінити. Але для цього треба розробити правильні методи індексації й амортизаційних відрахувань. Наш союз, до речі, чи не першим запропонував провести індексацію основних фондів. Однак торік цього так і не зробили. Лише 13 лютого ц.р. прийнято протокольне рішення Кабміну з цього приводу. Тепер готують відповідний документ, у роботі над яким беруть участь і наші фахівці.

— **Доволі великим інвестором може стати і населення нашої країни. Адже у гаманцях наших співвітчизників, навіть за приблизними підрахунками, лежать кілька мільярдів доларів.**

— І гріх було б ними не скористатися. Тож насущне завдання для нашого уряду полягає в тому, щоб якомога швидше дати змогу нашому населенню вкладати гроші туди, куди воно бажає. Скажімо, через акції в те саме будівництво, що, до речі, тепер і практикується в Києві.

Очевидно, нам треба розвивати ринок позикових капіталів, що вже давно практикують у світі. Тобто, той механізм, з допомогою якого встановлюють правові й економічні взаємостосунки між підприємцями і корпораціями, які потребують коштів для свого розвитку, та організаціями і громадянами, котрі можуть позичити ці кошти на певних умовах. Саме такий ринок об'єднує дрібні і розпорошені грошові збереження і заощадження населення, кошти приватного бізнесу, зарубіжних інвесторів і створює великі грошові фонди, які і трансформуються в позиковий капітал для подальшого фінансування виробництва національної економіки.

Щоправда, для того, щоби практично почав працювати цей механізм, уряд має розробити цілий комплекс заходів, у тому числі — пропагандистських і стабілізаційних. І, певна річ, на законодавчому рівні треба розв'язати ще одну вкрай гостру проблему: дати змогу підприємцеві, бізнесмену купувати земельні ділянки на правах власності. Бо жоден серйозний бізнесмен не будуватиме приватний кемпінг чи фабрику на землі, яка йому не належить.

І ще одне, без чого нам не обійтися. Держава має відмовитися від бюрократичного контролю за процесом інвестування. Держава має вірити своїм підприємцям, а останні, в свою чергу, — не порушувати правил чесної гри, поважати закон.

— **Але і правовий режим в Україні має сприяти приходові до нас іноземних інвесторів, а не відлякувати їх.**

— Нестабільність нашого законодавства, мабуть, і найбільше стримує іноземного інвестора. Судіть самі. Протягом останніх чотирьох років у нашій державі п'ять разів вносили доволі істотні зміни в законодавство, яке регулює іноземне інвестування.

Тепер на сесію Верховної Ради виносять проект нового закону в другому читанні «Про режим іноземного інвестування». Таким чином, матимемо вже шості — і доволі істотні! — зміни в нормативних документах.

На думку багатьох зарубіжних експертів, у нашому законодавстві вкрай тяжко орієнтуватися іноземцям, настільки часто туди вносяться зміни. Тим паче, що нелегко знайти той чи інший закон, перекладений англійською мовою. Немає бюлетенів з оперативною інформацією щодо змін у нашому законодавстві. Як і збірників актів англійською мовою з проблем інвестування.

Непокоїть іноземців й інше. Зокрема, ускладнена процедура перекидання фінансового прибутку через банківську міжвалютну біржу. Досі не розроблено механізм надійного страхування іноземних інвестицій, маємо обмаль банківських кредитних ліній, якими можуть потрапити «західні» гроші в Україну. Певна річ, усе це в сукупності і відлякує іноземного інвестора.

І ще одне. Можливо, найнебезпечніше, що дедалі виразніше дається взнаки: ставлення наших людей до праці, до чесної праці. Хоч як прикро казати, але люди відучилися продуктивно і якісно працювати, як того вимагають західні стандарти. І це з часом може стати найбільшим гальмом у процесі залучення іноземних інвестицій в Україну.

І останнє, про що нам треба постійно пам'ятати. Навіть у всіх західних країнах немає стільки грошей, щоби взяти Україну на своє утримання. Тож треба робити ставку на свій власний народ і на вітчизняного товаровиробника. А не чекати манни небесної ні з боку Москви, ні з боку Вашингтона.

Розмову вів **Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.**

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, «Голос України»

СТОВПИ з колючим дротом, перекопана контрольна полоса, а в кущах — прикордонники з собаками, — таким, у свідомості колишнього радянського обивателя, є державний кордон. Саме ці похмурі асоціації використовують деякі політичні сили в Україні й зовні, коли галасують: європейські кордони стають дедалі прозоріші, а от Україна, мовляв, прагне відгородитися і «роз`єднати братні народи».

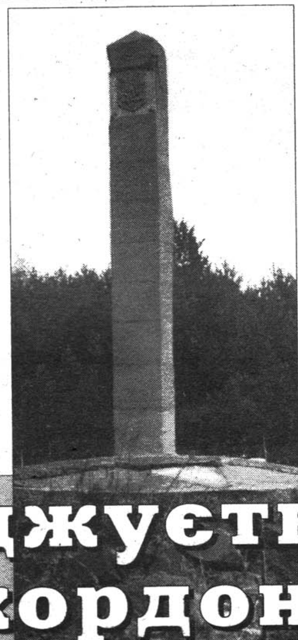

Як народжується держкордон

Дещо про вигадки та політичні спекуляції

Треба сказати, така пропаганда має підстави для успіху і часто його здобуває. Адже якщо, скажімо, грубо чи несправедливо обійшлися з громадянином на україно-білоруському кордоні митники, то громадянин бачить біду не в недоліках митної служби, а у факті існування кордону. Розбудили серед ночі для паспортного контролю — теж через «ці кордони». А тут ще повідомлення, що Україна настирливо прагне провести делімітацію та демаркацію кордонів, тобто позначити їх на карті та місцевості, з Росією, Молдовою та Білоруссю, як не обуритися? А ще гумористи-«кролики» зі своїм номером «Граница на замке», де у фіналі українській та російський прикордонники, хильнувши російської горілки та закусивши українським салом, радісно зносять прикордонний стовп (дайош, мовляв, колишнє братство!) — як же не порадіти разом із захмелілими «представниками братніх народів»?!

Що стосується делікатних, так би мовити, запитань до митників і недоліків у прикордонному співробітництві — це, звичайно, є: із пісні слів не викинеш. Але щодо кивання на Європу з її Шенгінським простором та іншими привабливими речами, то нам з власними організованими і неорганізованими бандитами та економічним хаосом до неї ще досить далеченько, отож митниці і прикордонний контроль все ж таки ліквідовувати, здається, рано. Однак, навіть не в цьому справа і не на цьому грунтується ідеологія відвертого прагнення України до оформлення кордонів з колишніми радянськими сусідами. «Україна не має наміру почепити колючий дріт або вчинити щось подібне, — говорить заступник міністра закордонних справ Костянтин Грищенко, який є співголовою спільних україно-молдовської та україно-білоруської комісій з правового оформлення кордонів. — У цьому немає потреби. І тому будь-які аргументи, що процедура делімітації та демаркації кордонів веде до створення перешкод для вільного пересування громадян, не мають жодної підстави. Річ у тім, що Україна, як і кожна держава, має знати, де саме проходить її кордон, і повинна мати документальне цьому підтвердження».

До цього можна додати, що наявність належним чином оформленого кордону — це один з атрибутів суверенної держави. І незважаючи на прозорість, скажімо, європейських кордонів, вони там чітко визначені. А щодо «історичних братніх зв`язків», то думається, народи Чехії та Словаччини не менш братні, ніж, скажімо, росіяни та українці, проте всі роботи над чехословацьким кордоном уже закінчено і жодних політичних спекуляцій з цього приводу там не виникало.

Чи стане дніпровський фарватер кордоном?

Незважаючи на те, що Президент Білорусі Олександр Лукашенко полюбляє повалити інколи з кимось із колег прикордонний стовп, з білорусами у нас все гаразд. Можливо, міждержавний договір про держкордон буде підписано вже в першій половині цього року, адже з 1112 км узгоджено майже 900. Залишилося визначитися з лінією кордону по Дніпру, саме тут не те щоб суперечки, але виникають деякі розбіжності.

Білоруси пропонують провести кордон по так званій «стариці», старому руслі річки, по лінії розмежування землекористувачів, тобто — колгоспів. Таким чином можуть бути чітко розмежовані землі, однак постане багато інших проблем. Адже скрізь у світі в подібних випадках кордон пролягає головним фарватером ріки, і, до речі, саме такий принцип закладено в Законі України «Про держкордон» та у відповідному законі Білорусі. І якщо прийняти білоруську пропозицію, то кордон перетинатиме головний фарватер Дніпра 32 (!) рази. Це, звичайно, завдасть великих незручностей і для судноплавних компаній, і для митників, і для прикордонників. Тому українська делегація, за словами начальника служби зовнішніх зв`язків Держкомкордону Леоніда Осаволюка (він є заступником голови української делегації у спільних комісіях за оформлення кордонів) пропонує: кордон провести саме за фарватером.

—Мені здається, — говорить Л. Осаволюк, білоруська делегація, незважаючи на деякі вагання, врешті-решт прийме нашу пропозицію. Але навіть якщо так і не станеться, то ми готові погодитися з точкою зору білорусів.

Проблеми починаються на півдні

Дещо складніше з Молдовою. Перше засідання спільної комісії відбулося в червні минулого року, і відтоді узгоджено лише 150 км кордону із загальних 1200. Одним із спірних питань є початкова південна точка кордону.

Нинішній кордон України та Молдови було встановлено Указом Президії Верховної Ради СРСР у 1940 році. Інших документів для його визначення не існує. У згаданому указі записано: кордон починається в Північній Буковині й виходить на річку Прут. Там, а це важливо, не сказано, що кордон виходить на гирло Прута, тобто на точку, де Прут впадає в Дунай, а записано, що він «виходить на р. Прут, залишаючи населений пункт Джурджюлешти в Молдавській РСР». Тобто початкова південна точка має бути між Джурджюлештами та Дунаєм (див. фото).

Але молдовська делегація вважає, що кордон має розпочинатися на відстані 1200—1500 м від гирла Прута — на березі Дунаю. Молдовани твердять, що з 1940 року гирло Прута «змігрувало» саме на таку відстань. «Якихось серйозних доказів молдовська сторона нам не надала, — говорить Леонід Осаволюк. І якоїсь суперечки з Молдовою стосовно початкової південної точки кордону і бути не може. Ми й так пішли на максимальні поступки — погодилися, щоб кордон виходив на середину відрізка між гирлом Прута і Джурджюлештами, хоча мали право вивести кордон навіть на його околиці». За словами Л. Осаволюка, українська делегація знайшла топографічні карти 1940 року, які доводять, що нинішнє гирло Прута перебуває на відстані щонайбільше 120 метрів від тодішнього. Отже — нема про що говорити.

Втім, визначення початкової південної точки — не єдина і не найскладніша проблема в роботі спільної україно-молдовської комісії. Є, наприклад, непорозуміння з належністю 17 залізничних станцій, які знаходяться на території України, однак експлуатує їх та має з цього певні прибутки Молдовська залізниця. За словами міністра у справах приватизації та управління держмайном РМ Чеслава Чебану, Молдова претендує стати повноправним власником станцій. Україна з цим не згодна і має всі юридичні підстави перебрати станції у своє управління, а це можливо тільки після делімітації кордону. «Ми запропонували, щоб ці питання вирішувати паралельно і в комплексі, говорить Леонід Осаволюк. — Але молдовська сторона до цього не готова. Отже, згоди поки що не досягнуто».

Як відомо, 270 км україно-молдовського кордону контролює невизнана Придністровська Молдовська Республіка. Чи буде можливим провести кордон на цій ділянці? Під час недавнього візиту до Тирасполя української делегації на чолі з Костянтином Грищенком президент ПМР Ігор Смірнов висловив із цього приводу явне незадоволення: «Мені не зрозуміло, як це ви хочете провести тут кордон? — заявив він. — Що, будете горби переорювати?» Втім, відповідаючи на запитання кореспондента «ГУ», І. Смірнов, хоч і без ентузіазму, запевнив, що влада ПМР не заважатиме. А за словами Леоніда Осаволюка, представники Придністров`я навіть зголосилися і самі брати активну участь в роботі комісії.

Ще однією проблемою є проведення лінії україно-молдовського кордону в селищі Бессарабка Одеської області, оскільки частина його розташована в Україні, частина — в Молдові. «На мою думку, усі спірні моменти треба винести на одне із засідань комісії і вирішувати в комплексі, — каже Леонід Осаволюк. — Якщо ж не зможемо розв`язати їх на рівні комісії, то передамо до розгляду керівництвом держав». За його словами, українська сторона готова завершити делімітацію україно-молдовського кордону до кінця нинішнього року. Таку ж готовність висловила і Молдова. Поки що узгоджуються ті ділянки кордону, які не викликають суперечок або розбіжностей.

Як саботується народження держкордону

Ще у квітні 1994 року в Москві було підписано білорусько-російсько-український Меморандум про співробітництво в охороні спільних кордонів; тоді ж проголошено і готовність країн до правового їх оформлення. З Білоруссю проблем немає, а от з боку Росії жодних практичних кроків у цьому напрямі не зроблено. Натомість саме в Москві виплекана теза про «роз`єднання» братніх народів. Отже, щодо Росії, то Україна вже тривалий час наполегливо стукає у щільно зачинені двері.

Наприклад, 1992 року українське МЗС тричі направляло до МЗС Росії ноти з проектом угоди про делімітацію спільного кордону і з конкретними пропозиціями щодо початку роботи. Відповіді в Києві не дочекалися. Також мовчанкою відреагувала Москва на кілька подібних нот у 1993 та в 1994 роках, на український проект угод з РФ про статус Азовського моря та Керченської протоки.

Щодо останньої, відсутність кордону призвела до такої неприваблив ситуації. У Керченській протоці є Керч-Генікальський судноплавний канал (там поглиблене русло, проведено потрібні навігаційні роботи, поставлено маяки тощо). Каналом користуються плавзасоби України, Росії та інших держав, а знаходиться він на українській стороні Керченської протоки. Згідно з нормами міжнародного морського права, відповідальність за його стан несе Керченський торговий порт, який, звичайно, витрачає на догляд його немалі гроші. Також за цим міжнародним правом усі власники плавзасобів, що проходять каналом, повинні сплачувати так званий канальний збір. І сплачують усі, крім... росіян: кордон, кажуть вони, в Керченській протоці ще не оформлено, отже — вибачайте... За даними Міністерства транспорту України російські судновласники заборгували Керченському порту понад 6 млн. доларів, а всі апеляції до них керівництва порту успіху не мають.

З огляду на таке ставлення Росії до оформлення кордонів (а це, загалом, 2484 км на суші та в Азовському і Чорному морях), навіть те, що росіяни нарешто погодилися, «вивчити питання про необхідність делімітації та демаркації кордонів», — уже неабиякий прогрес. От тільки як довго вони це вивчатимуть? «Якщо не знайдемо іншого виходу, ми просто будемо змушені провести делімітацію в односторонньому порядку, — підсумовував Костянтин Грищенко. — Звичайно, це небажано і я сподіваюся, що ми все ж таки з Росією домовимося». До речі, прецедент односторонньої не лише делімітації, а й демаркації кордону існує: так вчинила по відношенню до Естонії... сама Росія.

ЯКЕ МАЙБУТНЄ

НА КАРТІ України Донеччина схожа на розкриту долоню трударя, де лініями життя пролягли залізниці, автомагістралі, канали та газопроводи, розкинулися корпуси заводів та фабрик. А поруч, неначе зашкарублі мозолі — шахтні терикони. Саме під ними, глибоко під землею, глухо калатає серце Донбасу — вугілля, «чорне золото» країни.

У структурі запасів органічного палива вугілля посідає в Україні, безумовно, перше місце — 95 відсотків. Нафта відповідно 2 і природний газ — понад 3 відсотки. Одначе вітчизняна вугільна промисловість задовольняє потреби в паливі лише приблизно на 70 відсотків. За останні роки вуглевидобуток знизився майже вдвічі і продовжує невпинно падати за позначку щорічних 80 мільйонів тонн. Сьогодні з 257 шахт і розрізів менше 70 спроможні вийти на проектну потужність, 56 — підлягають закриттю як неперспективні. Рівень вуглевидобутку на більшості з них настільки низький, що навіть не покриває витрат на зарплату шахтарям. Продуктивність праці в галузі знизилася майже втричі.

Перебуваючи минулого року в Донбасі, Президент України Леонід Кучма підкреслив, що саме в паливно-енергетичному комплексі, в його провідній галузі — вуглевидобувній — він вбачає дієвий важіль, здатний здолати тягар економічних проблем, що «навалилися» на молоду державу. Саме тут, за його словами, зосереджено весь вузол протиріч, що зашморгом затягує народне господарство.

На жаль, цей могутній важіль так і залишився незадіяним. Не вирішило проблеми і поновлене рік тому Міністерство вугільної промисловості. Щоправда, на дев'ятий місяць свого існування воно «видало на-гора» власну концепцію структурних перетворень з метою «адаптації вугільної промисловості в умовах ринку». Творчий геній міністерського апарату не придумав нічого новішого, оригінальнішого, як перетворити існуючі вугільні об'єднання в державні вугільні компанії — холдинги. Холдинг — це ж як гордо, по-сучасному звучить! Мета такого перейменування дещо затуманена; зате без зайвого клопоту і витрат: змінив вивіску — і в ринку.

А поки Мінвуглепром, не довіряючи власній сміливості, доводив до стилістичного лиску свої концептуальні новинки, облдержадміністрація Донеччини висунула свій зустрічний план першочергових організаційних заходів щодо структурної перебудови вітчизняної вугільної промисловості. Оскільки донеччани добре знали проблеми зсередини, наголос у своїй програмі зробили на тому, що підказувало саме життя: на господарській самостійності вугільних підприємств із наданням їм статусу юридичної особи і відкриттям власного розрахункового рахунку. Комплекс першочергових заходів був розроблений на державному, галузевому і регіональному рівнях, впритул до основної ланки виробництва — шахт і виробничих об'єднань.

Запропонований Донецькою облдержадміністрацією план не слід сприймати як панацею від усіх бід, що спіткали останнім часом вуглевидобувників. Проте ключові її моменти — господарська самостійність шахт, зниження собівартості вугілля, передача соціальної сфери на баланс органів місцевого самоврядування — уже сьогодні сприймаються гірниками як орієнтири перебудови всієї галузі. Вже ініціатива розробки такої масштабної програми свідчить про достеменну зацікавленість керівництва області в стабілізації вуглевидобувного комплексу. Але сказавши «а», треба сказати й «б». Створивши програму, її не поклали під сукно, а почали поступово втілювати на практиці, переконуючи в її життєспроможності. І поки міністерство тільки «адаптувалося», шахтарський Донбас уже жив у новому робочому ритмі. Після ознайомлення із планом облдержадміністрації його першими прихильниками стали... незалежні профспілки — НПГ Донбасу та ІТР вугільників України. Саме наявність в обладміністрації переконливої програми перетворень і вплинула на рішення президента Світового банку пана Вульфенсона надати прямі кредити для розвитку Донецької області.

Із 16 підприємств вугільної промисловості України, які домоглися на сьогодні фінансово-господарської самостійності, більше половини з Донеччини. У них чимало своїх проблем. Скажімо, достроково впоралася із річним завданням шахта № 1-3 «Новогродівка», щодоби видаючи на-гора близько 3 тисяч тонн палива. Але, виконавши успішно план, її колектив... «заліг на страйк», бо гірникам нічим було видавати зарплату. Електростанції не в змозі розрахуватися за енергетичне вугілля, яке тут видобувають. В півтора рази знизився вуглевидобуток на шахті «Бутовка-Донецька». Не кращі часи переживає нині і «Шахтарська-Глибока», яка півроку тому стала державною вугільною компанією АНТ-Енергоінвест... Але маємо й протилежні приклади. Так, уже котрий рік успішно працює донецька шахта імені Засядька. А «Комсомолець Донбасу», де донедавна відвантажували щомісяця 5 тисяч тонн палива, сьогодні, перейшовши на самостійність, має показник — 2,5 тисячі тонн вугілля щодобово. Чудеса виживання засвідчила шахта «Мушкетівська», яка вийшла із об'єднання «Донецьквугілля». Ще вчора 3 тисячі гірників ледь «натягували» тут 300 тонн щодобово. Сьогодні — зовсім інша арифметика: скоротивши штатний розклад до 300 чоловік, шахта вийшла на рівень 700 тонн, стала рентабельною.

Багато в чому саме завдяки вмінню працювати і мислити в руслі ринкових перетворень регіону вдалося загальмувати темпи падіння вуглевидобутку: коли загалом по Україні видобуток упав за 11 місяців минулого року на 11,3 відсотка, то в Донецькій області — на 9,5 відсотка. Це, звичайно, далеко не найвагоміший аргумент на користь господарської самостійності вугільних підприємств. Швидше — це свідчення про хоч не значні, та все ж зрушення на краще, що дозволяють говорити про господарську самостійність як про вивірений фактор, здатний звести на ноги виробничий потенціал вуглевидобувної галузі.

Як відомо, колишня концепція Мінвуглепрому щодо виходу вугільної промисловості з кризи була відхилена Кабінетом міністрів. Втратив крісло і сам міністр... В основу ж нової концепції, що розроблена з приходом нового керівництва галуззю, було взято програму, запропоновану Донецькою облдержадміністрацією. В небувало короткі строки вдалося, здається, змінити свідомість не лише «верхів», а й, головне, «низів», шахтарського середовища. Як кажуть, ідея оволоділа масами. Чи стане вона реальною силою — залежить від багатьох факторів, в тому числі і від того, наскільки щирі наміри Мінвуглепрому йти нелегким шляхом реформування галузі.

Наталія БИРЧАКОВА.

ВУГІЛЛЯ — ПЛЮС,

НЕЩОДАВНО в Англії перебувала урядова делегація України на чолі з віце-прем'єром Василем Євтуховим. До її складу входили міністри вугільної промисловості, економіки, фінансів. Мета візиту — ознайомлення з досвідом роботи британських вуглевидобувних підприємств, обмін думками щодо проблем цієї вітчизняної галузі з представниками Світового банку реконструкції та розвитку. Про результати поїздки і враження від неї розповідає заступник міністра вугільної промисловості України Олександр ПОШТУК.

— Що ви побачили в Англії і якою мірою це може бути повчальне для нашої вугільної галузі?

— Показали нам, певне, не найгіршу шахту «Модбі», як приклад ефективного вкладення коштів у реконструкцію. Тут пласт — потужністю два метри, щорічний видобуток — 2,8 мільйона тонн палива. Працюють на підприємстві лише 150 чоловік, з яких 32 — на вуглезбагачувальній фабриці. Якщо розділити кількість працівників на 235 робочих днів, то матимемо разючі цифри продуктивності праці та навантаженості кожної з трьох діючих лав. Щороку — протягом дев'яти років! — держава вкладала в технічне переоснащення «Модбі» 250 мільйонів доларів, а потім продала шахту у приватні руки. Щодо техніки англійські вуглевидобувні комплекси, комбайни, будемо відверті, надійніші за наші. А ще ми побачили звичайних людей у звичайному одязі, скромні службові кабінети, серед них і директорський. Згадалося, що на деяких наших шахтах — це мало не розкішні персидські палаци. Зарплата робітників — 2,5 тисячі доларів щомісяця. Але її слід співвідносити з тамтешнім масштабом цін.

— Опісля, як уже розповідали, ви відвідали зелену галявину, на якій спокійно випасалися вівці: краєвид, що замінив обриси колишньої шахти...

— Звісно, нас цікавило, як вони закривають шахти. Так ось: компанія «Бритиш коль» утворила дочірню фірму, яка в конкретному випадку саме цим і займалася. Експертиза проектів, пошук фірм через тендер, які здійснювали б закриття шахт, розв'язували екологічні проблеми, працевлаштовували людей. Звичайно, англійці живуть в іншому законодавчому та правовому полі, маю на увазі продаж землі, основних фондів підприємства, що закривається, комерційну діяльність тощо. Але є цікаві моменти. Якщо хтось із такого підприємства забажав займатися комерцією, то у разі прийняття його бізнес-плану надають приміщення закритої шахти, відповідні кошти. А якщо робітник переходить в іншу галузь чи вирішив набути нову спеціальність, то компанія, що займається закриттям шахт, оплачує його перепідготовку.

Тут починається Донбас

У лаві з тріском пада ліс,
спресований століттями.
Сьогодні тут, як і колись,
Спираємось на лікті ми.
В пітьмі важкий врожай віків
гра відблисками синіми —
його зривають гірники,
підперши крівлю спинами.
Щодалі — тоншають пласти,
І горизонти нижчають.
Але продовжують повзти
комбайни поміж ніщами.
Але продовжуємо ми,
пропилені, просолені,
видобувати із пітьми
землі світанки зоряні.
І потом повниться доба,
роботою — Історія...
Тут починається Донбас
від головного ствовбура!

Юрій ДОЦЕНКО.

У ШАХТАРСЬКОГО ДОНБАСУ?

ВУГІЛЛЯ — МІНУС

— Досвід ліквідації неперспективних виробництв у вугільній промисловості Англії — досить великий, як, до речі, і наш вітчизняний. Але ж принципи...

— Тамтешня програма передбачала ліквідацію фондів, що здорожчували ціну видобутої тонни вугілля. Нам це вдивовиж, але у них закривалася шахта із річним видобутком 1.200 тисяч тонн вугілля, хоча на ній працювали лише 700—800 гірників. На початку 50-х років вуглевидобувна галузь Англії налічувала 690 тисяч гірників та 901 шахту. Нині — відповідно 10 тисяч і 26 шахт, з яких видобувають близько 50 мільйонів тонн палива. А в нас сьогодні вугільних підприємств удесятеро більше, а обуток вищий лише в півтора ра- Про чисельність працівників годі й казати. Але є й місцеві нюанси: середня температура січня там, скажімо, десь 7 градусів тепла. А збільшення нафтовидобутку в Північному морі формує свій енергетичний баланс.

— Олександре Зосимовичу, і все ж, як проходили переговори, чи є результати?

— Підкреслюю, що тактично грамотно й доказово окреслив атмосферу ділового діалогу віце-прем'єр Василь Євтухов. Він рішуче заявив представникам Світового банку: якщо маєте намір надавати нам кошти лише під закриття шахт, то ми не згодні. Потрібно заохочувати й реструктуризацію галузі. До цих слів прислухалися, і в протоколі є домовленість про головні моменти: лібералізація ринків вугілля з наданням підприємствам права продавати видобуте паливо за цінами, що встановлюються в результаті вільних переговорів зі споживачами, корпоратизація життєздатних шахт і передання вугільних підприємств, що підлягають закриттю, створеній Українській вугільній компанії, закриття збиткових шахт у мінімальні терміни і з мінімальними витратами на технічні заходи з одночасним проведенням заходів щодо захисту вугільних підприємств, передання активів і пасивів їх соціальної сфери на баланс місцевих органів влади, розроблення та реалізація програм зі створення робочих місць у регіонах, де відбуватиметься значне вивільнення робочої сили, недопущення перехресних субсидій між підприємствами вугільної галузі з одночасним створенням умов для того, щоби самі підприємства визначали оптимальний спосіб використання прибутку від основної діяльності, зосередження державної підтримки на покриття технічних затрат і соціальних витрат у зв'язку із закриттям шахт, опора на банківський сектор як джерело фінансових коштів для діяльності життєздатних в економічному плані підприємств тощо.

Для здійснення цих заходів Світовий банк планує ряд позик на 1996—1998 роки. Ці кошти мають бути використані для інвестування життєздатних підприємств вугільної галузі, на відшкодування частини витрат на закриття збиткових шахт, надання допомоги місцевим органам влади у прийманні на свій баланс об'єктів соціальної сфери, що раніше належали підприємствам вугільної промисловості, а також для пом'якшення можливих негативних наслідків у структурній перебудові. Окрім того, Світовий банк сприятиме Україні в одержанні фінансових ресурсів у рамках глобальної екологічної програми, призначеної для відведення та утилізації кам'яновугільного метану.

— Ваша особиста участь у роботі делегації зумовлена, певно, роллю новоствореної структури. Як відомо, Указом Президента вас нещодавно звільнено від обов'язків заступника міністра вугільної промисловості України і наказом міністра призначено генеральним директором Української вугільної компанії «Укрвуглеструктуризація». Окресліть, будь ласка, контури цього нового підрозділу.

— Компанія займатиметься не лише закриттям шахт. Вугільні об'єднання мають передавати нам підприємства на закриття. При цьому працюють експертиза, геологомаркшейдерські підрозділи, мехслужба, група оперативної роботи, фінансово-економічні, юридичні служби. А ще слід організувати збут обладнання кожного вугільного підприємства, що має закриватися. Плюс вивчення зайнятості населення, створення нових робочих місць, увесь комплекс соціального захисту вивільнених робітників. Можливий і такий варіант: наша експертиза доводить, що ту чи іншу шахту слід би реконструювати, після чого повернути її в об'єднання — хай ще видає вугілля... Очевидно, будемо відкривати свої філії в Луганську, Львові, Олександрії, інших містах. Слід наголосити, що компаній, подібних до «Укрвуглеструктуризації», сьогодні немає у жодній країні СНД, тому ми нещодавно відвідали Польщу, де діють аналогічні. Зауважу, наша діяльність регулюватиметься державою.

— І останнє запитання, яке хвилює весь шахтарський регіон: скільки вугільних шахт плановано закрити вже цього року?

— Тридцять вісім. Днями на одній із них — імені газети «Правда», що в Донецьку, побували американські експерти. Вислуховуємо пропозиції, зважуємо, як найменш хворобливо провести цю роботу.

Розмову провів Володимир ВЕРБИЧЕНКО, заступник редактора регіональної газети «Шахтерские ведомости».

Фото Віктора КАЛИНИЧЕНКА.

Охорона праці шахтарів. Причини високого виробничого травматизму у вуглевидобувній галузі та профілактичні заходи щодо цього. Питання соціального забезпечення гірників-інвалідів. Про ці пекучі проблеми знову та й знову примушують говорити нещодавні події — голодування шахтарів-інвалідів, їхніх дружин у Горлівці, страйк, що його організатори назвали всеукраїнською акцією протесту. Так, занадто дорогою ціною дається вітчизняне «чорне золото». Існує в шахтарській праці такий специфічно-страшний показник, як коефіцієнт частоти нещасних випадків. Торік на 1 мільйон тонн видобутого палива він становив 4,2, що в десятки разів перевищує аналогічний у США. Лише з початку нинішнього року на шахтах України вже загинуло понад 30 гірників, а скільки залишилося каліками! Додайте сюди профзахворюваність, що виросла протягом п'яти років майже в 20 разів!..

На пластах стрімких — похилість доль людських

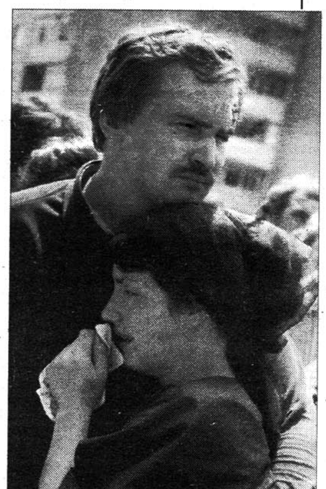

Шахти виробничого об'єднання «Артемвугілля», де майже півроку тому розпочалося голодування гірників, — чи не найскладніші в Україні щодо гірничо-геологічних умов. Тут, глибоко під землею, на стрімких пластах змушені здебільшого видобувати вугілля ще дідівським способом — по-пластунськи, киркою, вибійним молотком. І це за високого відсотка вологості, температури до 40 градусів. Довго за таких умов, звичайно, не протримаєшся, тож не дивно, що інвалідську книжку мають сьогодні понад 11 тисяч горлівчан — колишніх гірників. Нині вони вимагають соціального захисту, щоб держава сплатила їм усі належні борги — піврічну невиплату регресу, одноразову допомогу з причини інвалідності тощо. Серед голодуючих здебільшого ще молоді, які повинні годувати не лише сім'ї, дітей, а й старих батьків.

— Більш як 15 років на наших шахтах не протримаєшся, — розповідав мені колишній гірник шахти «Комсомолець», нині 38-річний інвалід Юрій Ємець, — майже скрізь ручна праця, різкі перепади тиску, вугільна пилюка, загазованість, радіація: коли в шахті не приб'є, то на поверхні довго не протягнеш. Нині мені на ліки щомісяця потрібно 20 мільйонів карбованців. А ще треба платити за квартиру, електроенергію, одягати й годувати трійко малих діток, підтримувати стареньку матір. І це все на мої 5 мільйонів із дотацією на дітей. Не розв'язує проблеми і жінчина невеличка зарплата, та й шахтний дитсадок, де вона нині працює, кажуть, невдовзі мають закрити. Як далі жити? Про якийсь соціальний захист гірників-інвалідів годі й говорити! Виходить, віддав державі молодість і здоров'я, і нікому ти сьогодні не потрібний.

Зі своїм товаришем цілком згодні його друзі по нещастю А.Максимович, В.Гапєєв, Ю.Миронов та інші, з ким мені доводилося розмовляти. Інакше б не наважилися чоловіки, їхні дружини на таку відчайдушну акцію.

Хтось може закинути, що, мовляв, часто-густо самі шахтарі винні у трагічному завершенні своєї трудової біографії — не дотримують елементарних правил техніки безпеки, відверто нехтують виробничу дисципліну. Як сказав мені один начальник дільниці, дійшло вже до того, що «в шахті грають у шахи». Залишити робоче місце за пів-, а то й годину до кінця зміни для багатьох уже стало нормою. Загроза безробіття, втрата заробітку нерідко примушує шахтарів нехтувати своїм здоров'ям, ризикувати життям, іти на прямі порушення, ігнорувати засоби індивідуального захисту.

Шахтарська маса, як і будь-яка сьогодні, не однорідна. Та не слід забувати і про інші істотні причини високого травматизму в галузі. Це — зниження технічного рівня більшості шахт. Як можна організувати безаварійну роботу, коли підземне обладнання здебільшого зношене на 60—80 відсотків, а технологічний процес не вкомплектований, згідно з паспортом, необхідним штатом виконавців робіт? Як вважають спеціалісти, негативно вплинула на стан безпеки шахтарської праці тривала відсутність галузевого органу управління — Мінвуглепрому.

Недостатню увагу приділяють цій важливій ділянці роботи і шахтарські профспілки. Поринувши у страйковий вир, нерідко впадаючи в політику, їхні лідери забувають, що, виходячи із досвіду світового профспілкового руху, основною сферою його діяльності, окрім соціального захисту гірників, має бути і пильний контроль за здоров'ям і безпекою роботи останніх, обстоювання їхнього права на охорону праці. Як самокритично зауважив завідувач відділу охорони праці та екології, головний технічний інспектор праці ЦК профспілки працівників вугільної промисловості України Іван Савченко, «територіальні та первинні профорганізації ще не приступали як слід до реалізації заходів щодо вдосконалення роботи в цьому напрямі, не висувають суворих вимог до керівників підприємств, які порушують нормативні акти щодо охорони праці, недостатньо контролюють виконання колективних договорів тощо».

...Поки матеріал готувався до друку, на шахтах Донеччини загинули ще чотири гірники, декілька дістали поранення. Якщо так піде й далі, то матимемо вищу цифру за минулорічну, коли обірвалося життя 339 шахтарів...

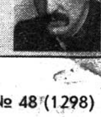

Сторінку підготував Юрій ДОЦЕНКО, власний кореспондент «ГУ» по Донецькій області.

Тел. у Донецьку: 66-31-69.

У номер

● *Крим*

Проблеми обговорять разом

Учора до Нідерландів відбула делегація кримських парламентаріїв, очолювана Головою ВР Криму Євгеном Супрунюком. Вона візьме участь у конференції, що проводиться під егідою ОБСЄ з 14 по 17 березня. Буде обговорено конституційний процес в Україні та в Криму, економічні питання, проблеми повернення депортованих кримських татар тощо.

● *Кіровоград*

«Чорнокіт» — це рідкісний граніт

Велике родовище рідкісного каменю під назвою «чорнокіт» знайдено на території Лебединської сільради Голованівського району на Кіровоградщині. Таку назву він дістав завдяки вмінню ховатися у важких геологічних умовах і за характерний колір. Трудівники місцевого КСП імені Котовського, які самі почали підривні роботи, покладають на мінерал неабиякі надії, адже це — джерело надходження валюти. Але власних сил у них бракує, тож і запрошують інвесторів підтримати вигідну справу.

● *Луцьк*

З добрим сусідом працюється ліпше

Між Луцькою міськрадою та адміністрацією Любліна Республіки Польща підписано угоду про співпрацю. Зовнішньоекономічні зв'язки між двома містами останнім часом динамічно розвиваються, особливо в галузях промисловості, транспорту, торгівлі, культури і мистецтва. Приміром, у Луцьку працюють майже 50 спільних україно-польських підприємств.

● *Житомир*

До чого призводить безпечність

У Бердичеві завалився один з під'їздів будинку, спорудженого ще до революції. Під руїнами загинуло п'ять чоловік, двох доставлено в реанімацію. Жертв могло бути й більше, якби частина мешканців не перебралася в житло переселенського фонду.

Щоб запобігти трагедії, в міський готель, гуртожиток та профілакторій рафінадного заводу було переселено мешканців уцілілих квартир цього та ще двох сусідніх будинків, яким також загрожує небезпека.

● *Вінниця*

Як у сіті фугаси піймалися

Не поталанило з рибальством двом мешканцям села Леляки Жмеринського району, коли у їхніх сітях, піднятих з ополонки, виявився незвичний улов — 2 фугасні снаряди. Як з'ясувалося пізніше, один з них був з підривним зарядом. Прибули на місце сапери установили: Снаряди «свіжі», навіть не заіржавіли.

Після часткового обстеження дна на берег підняли ще 10 снарядів. Звідки взялися такі «карасі» у сільському озері з'ясовує військова прокуратура. До речі, водойма розташована на території колишнього військового полігона.

Поліська порцеляна у Полтаві

Чудові перламутрові та ручного розпису столові, чайні, кавові сервізи, а також сувенірні чашки, блюдця, миски можна придбати у фірмовому магазині «Алмакс» у Полтаві.

А виготовляють ці якісні, не гірші за зарубіжні та й значно дешевші порцелянові вироби поліські майстри акціонерного товариства «Коростенський фарфоровий завод».

На знімку: продавці фірмового магазину «Алмакс» Наталя Загороднюк (ліворуч) та Вікторія Сіндер пропонують покупцям порцелянові вироби.

Фото Павла ЗДОРОВИЛА (Укрінформ).

Конверсія

Нові горизонти «Мотор-Січі»

У ГРУДНІ минулого року акціонерне товариство «Мотор-Січ» презентувало новий двигун. Але не для авіації, хоча воно й знане як виробник найсучасніших авіаційних «сердець». До експлуатації було піднисано двигун для газоперекачування.

Трохи більш як два роки фахівці Запорізького проектно-конструкторського бюро «Прогрес» передали документацію на двигун для газоперекачування до рук моторобудівників. Торік готові дослідні зразки отримали для випробування на Луганській компресорній станції. Результати випробувань задовольнили всіх як з екологічних, вібраційних показників, так і за рівнем шумності.

За словами голови правління АТ «Мотор-Січ» В'ячеслава Богуслаєва, відразу після випробувань нової газоперекачки російський «Газпром» підписав з моторобудівниками контракт на виготовлення 22 установок. Звісно, двигун дасть «зелене світло» й для нашого «Укргазпрому».

Читачі «Голосу України», певно, пам'ятають повідомлення про підписання в Києві генеральними директорами італійської фірми «Івеко» та «Мотор-Січ» пакета установчих документів про спільне підприємство «Івеко-Мотор-Січ». Нове СП випускатиме в Запоріжжі три види сучасних дизельних двигунів.

— Керівництво «Івеко» обрало собі в партнери наше підприємство після обстеження машинобудівних заводів Росії та України, звертаючи найпильнішу увагу на рівень культури виробництва, технічну оснащеність, — каже В'ячеслав Богуслаєв.

Що дасть це запоріжцям? Гадаю, не тільки їм. Так, одна з трьох найбільших фірм у Європі з виробництва вантажівок і дизелів — «Фіат» — можливо випускатиме разом із Херсонським комбайновим заводом італійський зернозбиральний комбайн, з Тернопільським комбайновим — бурякозбиральний. Зрештою, вважає В'ячеслав Богуслаєв, коли запорізькі наберуть потрібних обертів з випуску силових агрегатів, то й керівництву Львівського автозаводу зручніше працюватиметься з італійською стороною над створенням сучасного комфортабельного автобуса.

До кінця березня запорізькі моторобудівники мають виготовити перші коробки передач, а до початку наступного року ця цифра зросте до п'яти тисяч. Буде закінчено й освоєння дизеля. З тим, щоб 1997 року вже видати 20 тисяч комплектів. Лише в[...]нання цієї програми сприятиме додатковому створенню (більш як півтори тисячі) робочих місць. Ось чому тут певні, що СП дає нові можливості для всієї України.

Володимир ДУПАК.
Запорізька область.

Ювілеї

Його продукція — конструкції

Свій 50-річний ювілей нещодавно відзначив львівський 769-й завод збірних конструкцій Міністерства оборони України.

Його основна продукція — залізобетонні конструкції. А це — перекриття, блоки, панелі, а також столярні вироби. Вчасно та якісно виконує завод замовлення Міністерства оборони й численних клієнтів — підприємств, організацій, приватних осіб.

Долаючи неабиякі труднощі, колектив підприємства працює ритмічно і, головне, постійно. Чимало робиться тут для заохочення ветеранів, кращих трудівників. Тим пенсіонерам, котрі відпрацювали на підприємстві не менш як 10 років, щомісяця виплачують по півтора мільйона карбованців. А ще не забувають сиротинців та малоімущих. Допоміг завод і первістковві Військово-Морських Сил України «Гетьманові Сагайдачному».

Тож побажаємо трудовому колективові «Так тримати і надалі!».

Львів.

На знімку: у формувальному цеху.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА (Укрінформ).

Наша марка

Маєш корову — купуй сепаратор

Місцеві фермери високо оцінили переваги нової продукції виробничо-комерційної фірми «Ліга». Саме для них призначено електросепаратори, випуск яких освоєно у її цехах.

Сепаратор — спільна розробка херсонських підприємців і фахівців одного з білоруських оборонних науково-дослідних інститутів. Невелика потужність агрегату — 55 літрів молока на годину — дає можливість використовувати агрегат практично у кожному селянському дворі. Його помірна ціна, ощадливість у споживанні електроенергії, компактність приваблюють покупців. Тож херсонці планують довести випуск апаратів до 5 тисяч на місяць.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

Проблема

Чи до лиця Іванку сорочка-вишиванка?

ПІДПРИЄМСТВА виробничо-художнього об'єднання «Вінничанка» припинили випуск своєї традиційної продукції — національного вбрання і виробів, оздоблених українською вишивкою. Чому?

Перепрофілювання виробництва боляче сприйняла більшість численного колективу (а до складу об'єднання, нині АТ, входить близько десяти підприємств). Немало вишивальниць, майстринь із золотими руками, вироби яких не раз отримували високі нагороди на різного рівня виставках, у тому числі й міжнародних, залишили колектив. З важким серцем і навіть зі сльозами на очах... Єдине, чим їх могли втішити — продати, щоправда, за доступною ціною, вишивальні машини, на яких вони працювали на фабриці. Майстрині молодшого і середнього віку пройшли перенавчання й далі працюють. Проте всі — від рядового до директора — шкодують за втраченим.

«Вінничанка», що підпорядковувалась колишньому «Укрхудожпрому», мала свою специфіку роботи. На творчість надихала група художників-модельєрів. Перед створенням нових зразків одягу вони, як правило, виїжджали у близькі й далекі села області. Відшукували у бабусиних скринях старі вишивки. Уважно вивчали орнамент і вкраплювали його у нові моделі.

Багатьом з нас доводилось бачити їх. Наприклад, хто дивився виступ народного хору імені Верьовки, напевне, помітив барвисті костюми. Вишиті вони руками вінницьких майстринь.

Та не тільки чоловічі сорочки чи жіночі блузи шили на «Вінничанці», а й вишивали весільні рушники. Дуже подобались усім дитячі вишиваночки. А ще були сукні, спідниці, жіночі костюми, серветки, скатертини, комплекти постільної білизни — всього 120 найменувань виробів. І на кожному з них радувала око українська вишивка.

Чому ж перервалась на «Вінничанці» нитка давнього народного промислу? Дехто вважає, що з такою продукцією досить було вийти на світовий ринок — і фабрика не знала б горя. Про велик[...] попит, особливо за океаном, художніх виробів свідчить хоча б ось такий факт. Якось артистів хору Верьовки ледь не роздягли в Канаді. За ними ходили по п'ятах: «Продайте український костюм...»

Про це не міг не знати колишній директор об'єднання. Але, кажуть, він був зайнятий іншими клопотами, далекими від виробництва. Дійшло до того, що, врешті-решт, колектив не пропустив горекерівника на територію підприємства. Дотепер жалкують, що зробили це з великим запізненням — на т[...] час фабрика була у боргах, у шовках.

Над тим, як повернути 12 мільярдів боргу (сума на той час величезна), ламав голову вже новий керівник — Микола Снісар. Зрештою, на «Вінничанці» він не був новачком. У недалекому минулому Микола Григорович очолював цей колектив і тому не міг знехтувати довірою людей.

— У нас не було вибору, — каже він, — треба було освоювати випуск такої продукції, котра мала б гарантованого споживача.

І знайшовся один, але надійний — Міністерство оборони. І вже через півтора місяці, що пішли на встановлення і монтаж нового обладнання, українська армія почала отримувати офіцерські й солдатські сорочки з вінницькою маркою. Згодом асортимент виробів розширився. До нього додались камуфляжні костюми, білизна. Нещодавно запрацювала лінія з виготовлення погонів і сорочок. Коротше кажучи, замовлення Міноборони нині становить 80 відсотків від загальної кількості виробів «Вінничанки».

А тут, навіть за нових умов роботи, не перестають жити надією. Неспроста ж залишили на підприємстві групу досвідчених майстринь-вишивальниць...

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

Реєстрація

Бізнес починається з витрат

***У** ЖИТОМИРСЬКОМУ міськвиконкомі найдовша черга — до відділу державної реєстрації. Майбутні бізнесмени сумлінно списують до карток реєстру одразу всі зазначені там види майбутньої діяльності. Перший з них, звісно, роздрібна торгівля.*

У черзі серед новачків виявився й ас цієї справи. Він уже відкрив рахунок у банку, виклавши за цю послугу п'ять мільйонів карбованців. А сьогодні прийшов затверджувати зразок печатки з написом «приватний підприємець» і власним прізвищем: солідна столична фірма не хоче мати справу із суб'єктом, документи якого не завірено печаткою.

— Сама по собі реєстрація означає мало, — згадує він свої перші кроки на підступах до бізнесу. — Адже з 1 жовтня 1995 року обов'язково треба мати сертифікат на право торговельної діяльності, який видається на рік і за який громадянинові треба викласти п'ять неоподаткованих мінімумів. Вісім мільйонів мені довелося заплатити за тримісячне навчання торговельному мистецтву — без документа про фахову підготовку продавати продовольчі товари ніхто не дозволить. Ще треба було укласти договір з магазином про оренду приміщення, адже без копії документа про наявність відповідного приміщення у відділі реєстрації робити нічого. Уже 75 мільйонів пішло на всі проблеми, пов'язані з касовим апаратом, але за обслуговування на рік ще треба сплатити еквівалент 70 доларів. ЕККА має бути зареєстрований у податковій інспекції. Послуги санепідемстанції порівняно з іншими витратами дешеві. Пасивно чекати покупця в магазині я не можу: великої виручки не матиму. А щоб торгувати з вантажної автомашини на місці, позначеному на схемі вулиць, яка видана мені у комітеті по благоустрою, можу вибирати: платити 74 мільйони одразу за рік чи по десять мільйонів щомісяця.

Вирушаючи у бізнес, не можна забувати, що під особливим контролем не тільки продукти харчування, але й предмети гігієни та санітарії, косметично-парфумерні вироби. Крім ліцензії, треба мати сертифікат якості на товари.

Торгівля алкоголем або цигарками вимагає ще й особливих сертифікатів. Із більш як двох мільйонів літрів алкогольних напоїв, які планувалося продати цього року в Житомирі, близько третини припадає на приватних підприємців. Але тільки один з них наважився заплатити за сертифікат 102 мільйони карбованців, тобто передбачає продати дві мінімальні норми — вісім тисяч літрів.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Від першої особи

Замучили перевіряльники

***Б**АГАТО років я працював інженером на одному підприємстві Луцька. Виробництво майже зупинилося. Що робити? Як жити? Із знайомим вирішили організувати, як тепер заведено говорити, власний бізнес.*

Польща під боком, можна якийсь товар привезти, продати, щось обміняти... Створили мале підприємство, зареєстрували. Все, як належить. І кілька місяців було все добре. Взяли в оренду невеличкий магазин, заповнили його товаром.Треба щось і самим виробляти.

Та, відверто кажучи, не дають дихати постійні перевірки. То з податкової інспекції, то з податкової міліції, то з інспекції з контролю за цінами, то з антимонопольного комітету... Через день-два — перевірки. Підрахував: більш як шістнадцять контрольно- перевірних організацій. Хіба я один можу їх витримати? Та коли б я був найчесніший підприємець, все одно в моїй роботі можна знайти якісь похибки. І ніяк не можу зрозуміти: навіщо держава створила стільки контрольних органів? Документи в мене справні, податок сплачую, закон поважаю. Що ви від мене ще хочете?

Відкриєш ту чи іншу газету — постанови, рішення, укази... І всі для розвитку підприємництва. Тільки працюй. А на ділі так: ще не зіп'явсь на ноги, а вже б'ють по голові. Я не проти контролю, тільки не щодня.

Дмитро СУПРОНЮК.

Луцьк.

Бліц-опитування

Як я ставлюсь до підприємництва?

Світлана М., студентка:

— Чудово! Мій батько розпочав свою приватну справу з ремонту меблів у невеликій майстерні. Тепер має міні-фабрику з виготовлення офісних меблів. Батькова наполеглива підприємливість і мамин бездоганний смак дизайнера забезпечили їм успіх. Ми заможно живемо. Я закінчую нині фінансовий коледж і теж працюватиму на родинному підприємстві.

Станіслав К., водій тролейбуса:

— Бачили, яких «бізнесменів» я вожу у своєму тролейбусі? За мішками і баулами їх не видно. То все торговий люд. Поспішають на базар, як колись на завод. За зміну такого від них наслухаєшся — вуха в'януть. А справжні підприємці тролейбусами не користуються. Вони їздять у дорогих авто, розкішно одягаються, п'ють дорогі напої. Одне слово, розграбували Україну і тепер жирують.

Галина П., пенсіонерка:

— Уважно слухаю радіо, виступи депутатів. Вважаю правильним, що курс взято на приватизацію, підприємництво. Як приємно зайти у магазин, який належить господареві! Однак треба менше тиснути податками хоча б на тих підприємців, котрі працюють у сфері побутових послуг.

Олександр Т., механізатор:

— Ці фірмачі скоро пустять наш колгосп з торбою по світу. Весь вирощений урожай торік віддали за пальне, ще й у боргах залишилися. А як цього року сіяти? Знову залазити у кабалу, яку ви називаєте підприємництвом? Це чистісінька спекуляція. Ось коли випускатимуть для села добрі сівалки, трактори, комбайни — оце і буде справжнє підприємництво! Чесне і корисне для всіх!

Записала Лідія ТИТАРЕНКО.

Проблема

«Сарана» на вокзалах

***Ц**ЕЙ добре вдягнений чоловік попросив не розголошувати прізвища — назвемо відвідувача Веніамін Г. Він з обуренням повідомив: херсонським підприємцям і комерсантам протистоїть рекет.*

— Це узаконене пограбування, — продовжував гість. — З рекету живе певний прошарок городян. Візьмімо платні автобуси-таксі, які, курсуючи з Таврійського мікрорайону, від залізничного вокзалу до бавовняного комбінату, на острів, перевозять щодня тисячі пасажирів, розв'язуючи тим самим складну транспортну проблему. Беруть за це лише 20-30 тисяч карбованців з клієнта. Особисто знаю водіїв близько 10 автомашин. Щодня до водіїв-приватників «підрулюють» рекетири і вимагають гроші. Що залишається робити? Віддають частину виручки. Чому? По-перше, якщо відмовишся, на маршруті більше не працюватимеш. «Благодійники» можуть вивести машину з ладу, побити. Відбирають гроші, як правило, так звані «шістки» — підставні особи, за якими ховаються, мабуть, справжні «хазяї». Отже, виходить, як у прислів'ї: один шиє, другий поре. Рекетири діють зухвало, їх можна взяти, як то кажуть, голіруч. Але чомусь не беруть.

Відверто кажучи, краще вже віддати гроші рекетиру,

ніж державі, яка теж влаштувала рекетирські побори. Податковій інспекції треба віддати 51 відсоток чистого прибутку, а ще порахуйте вартість літра бензину — 55 тисяч карбованців і плату за оренду автобусів. Мимоволі підкоряєшся вовчим законам вулиці. Чув, колись затримали на вокзалі кількох вимагачів, але суд начебто відпустив їх. У нашому колі є така думка, що на цю пошесть немає управи.

Утім, хіба лише колеса пасажирських машин накручують гроші для рекету? Від нього потерпають і деякі торговельники, які продають банани на стихійних ринках як наймити фірм, і солідні бізнесмени. Ось чому декотрі починають сумувати за сталінськими часами і мріють про появу свого Піночета.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсон.

Мал. Олега ГУЦАЛА.

Є десятитисячне підприємство у Львові

Протягом останніх трьох років кількість зареєстрованих суб'єктів підприємницької діяльності зростає у Львові в середньому на 20 відсотків. Переважно це товариства з обмеженою відповідальністю та приватні фірми.

Нещодавно у Львові було вручено десятитисячне свідоцтво — директорові новоствореного ВАТ «Львівелектромаш» Євгенії Чаус. Підприємство спеціалізуватиметься на торгівлі. Що ж до причини, яка стримує темпи офіційної підприємницької активності, то нею є, як вважають фахівці, законодавство.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА (Укрінформ).

Думки з приводу

Залізна логіка — також біцепси

***П**ЕТРО не був першим комерсантом у Запоріжжі, але ще встиг отримати в оренду невеличке приміщення на центральному проспекті.*

Уперше на нього «наїхали» одразу після відкриття «точки». Згодом вже інші «біцепси» приходили: розповідали про тяжке життя в місті, про потребу мати захист... Петро спокійно подякував за пораду, відказавши, що захисту не потребує. Хлопців, схоже, це не задовольняло, бо спробували научати одного разу і дружину.

Не хочу робити зі свого співрозмовника героя, але Петро стверджує, що його фірма нікому не платить, нікуди не встряє, але має певні зв'язки.

— Що таке мафія? — розмірковує він. — Це — зрощення злочинного світу з людьми, які займаються державним управлінням.

Свою поведінку як бізнесмена Петро пояснює знаттям того, що може робити і чого не може. І «наїздів» на нього, мовляв, немає тому, що «людям, які займаються державним управлінням якось не з руки чинити це».

Коли запитав у Петра про методи захисту від «наїздів», він усміхнувся й доброзичливо відповів: «Кожен це робить по-своєму. Десь потрібна хитрість, десь розмова за чашкою чаю, десь умовляння. Щоправда, мозкова атака навряд чи вплине на «бійців», скоріше на тих, хто стоїть за ними».

Зізнаюся, був переконаний, що в Петра багато друзів серед бізнесменів. Що саме це допомагає йому уникати багатьох неприємностей. Проте Петро заявив, що друзів у ділових колах практично не має.

... Авжеж, я знав про непересічність характеру, вчинків, навіть думок Петра.

— А чи часто наїжджає держава? — запитую.

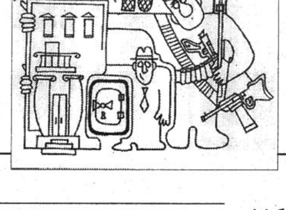

Він ствердно киває.

На думку Петра, сьогодні відсотків сімдесят бізнесменів хотіли б сплачувати податки. Легально! Як на Заході, де підприємця не називають крадієм.

— Я особисто не хочу мати статус крадія, — каже мій співрозмовник. — І не хочу ходити по лезу ножа! Але мене змушує це робити держава. Своїми незрозумілими податками, встановленими подеколи заднім числом, лібералізованою орендною платою, яку ми сплачуватимемо державним орендодавцям. Я не товаришую з податковою інспекцією. Кілька разів доводив її працівникам, що я не краду. Через це і немає в мене великих грошей. І не може бути, бо намагаюся чесно сплачувати податки. І не дай Боже комерсантові оточити себе представниками злочинного світу. Взяти таких хлопців, скажімо, для охорони своєї фірми...

... Щось не пригадую, щоб у фірмі Петра стояли високорослі й накачані хлопці, пильно стежачи за тобою. Хоча він запевняє: охорона є.

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Заборгованість Зовнішекономбанку — проблему не розв'язано

У мене є рахунок у банку, і не просто рахунок, а валютний. І я вирішила придбати холодильника, хороші меблі або розпочати свою справу... Але проблема в тому, що я не можу розпоряджатися власними грошима.

Багато хто з моїх співвітчизників за часів Союзу працював за кордоном, допомагав будувати соціалізм у країнах Східної Європи, розвиватися країнам «чорного континенту», а зарплата зараховувалася на рахунок Зовнішекономбанку СРСР.

Розпад СРСР, створення незалежних держав спричинило багато неврегульованих питань, у тому числі й у взаємовідносинах країн—учасниць СНД щодо поділу активів і зовнішньодержавних боргів колишнього СРСР.

Фізичні та юридичні особи втратили можливість отримувати й використовувати власні кошти. На який строк і чи з'явиться взагалі така можливість?

***

Роз'яснення ситуації, що склалася, отримано в управлінні валютного неторговельного обслуговування Укрексімбанку.

Насамперед доведу до відома читача, що Укрексімбанк, створений за Указом Президента України, не є правонаступником Зовнішекономбанку та його зобов'язань перед клієнтами і не може проводити валютні операції за його рахунками.

З грудня 1991 року за рішенням міждержавної Ради з нагляду за виконанням активів і обслуговуванням боргу Зовнішекономбанку колишнього СРСР було заблоковано кошти фізичних і юридичних осіб, які перебували на рахунках ВЕБ СРСР до вирішення питання на міждержавному рівні. Минуло вже п'ять років, але воно так і не вирішено.

До речі, згідно з Указом Президента Російської Федерації від 07.12.92 р. № 1565 «Про заходи щодо врегулювання внутрішнього валютного боргу колишнього Союзу РСР» і Постановою Ради Міністрів Російської Федерації від 15.03.93 р. № 222 «Про затвердження умов випуску внутрішньої державної валютної облігаційної позики», громадяни України, що мають рахунки у банках на території Російської Федерації, мали можливість отримувати власні гроші.

Що ж зробила наша держава для своїх громадян? Вона взяла участь у засіданні повноважних представників і експертів держав—учасниць СНД у Мінську 13—15 грудня 1994 року, де було прийнято рішення про продовження на двосторонній основі переговорів щодо врегулювання питання погашення внутрішнього валютного боргу колишнього СРСР перед юридичними й фізичними особами та підписання договору між Росією і Україною. Підготовчу роботу поклали на компетентні органи України, в тому числі Укрексімбанк.

І справді, Укрексімбанк протягом 1992—1994 років за рахунок касової готівки колишнього Зовнішекономбанку за «блокованими» рахунками громадян України сплатив у вільно конвертованій валюті близько 20 млн. доларів США. За станом на початок 1995 року можливість таких виплат було вичерпано і видавання коштів із заблокованих рахунків зупинено.

І доводиться вкладникам чекати на законодавче вирішення цієї проблеми на міждержавному рівні. Хоча пересічний громадянин, враховуючи нестабільність економіки, чекати не може. Деякі вкладники бачать розв'язання даної проблеми по-своєму, вважають своїм боржником не Зовнішекономбанк Росії, а Україну в особі уряду, який мав би розрахуватися за борги зі своїми громадянами якщо не валютою, то власністю, яку має, — землею, житлом, підприємствами, а вже потім розв'язувати один на один проблему заборгованості Росії Україні.

На якнайшвидше розв'язання проблеми чекають не лише вкладники. Укрексімбанк неодноразово звертався з пропозиціями до відповідних комісій Верховної Ради України, до інших органів влади і управління щодо погашення внутрішнього валютного боргу. Відповідної реакції поки що немає. А люди чекають. Коли ж?

Марина КОВАЛЬЧУК.

Спорт

Динамівські вечорниці

Напередодні старту другого кола чемпіонату країни з футболу у вищій лізі у приміщенні АТ «ФК «Динамо», Київ» відбулася прес-конференція, на якій цікавість численних журналістів задовольняли президент ФК Григорій Суркіс та начальник команди Микола Павлов. Докладніше про цю подію читайте в одному з наступних чисел нашої газети.

Чутки про смерть МХЛ перебільшені

Контракт на суму в 4,5 мільйона німецьких марок (близько 3 мільйонів доларів США) підписано між Європейською міжнаціональною хокейною лігою і Спілкою промисловців Німеччини. Про це було оголошено минулого тижня на прес-конференції в московському центрі міжнародної торгівлі на Прєсні.

—Угода набере чинності після того, як її ратифікують на найближчому засіданні ради МХЛ президенти 28 клубів ліги з чотирьох держав Європи та Азії — Росії, України, Казахстану та Білорусі, — заявив журналістам віце-президент МХЛ Володимир Молчанов. — А поки що керівники клубів уважно вивчають усі пункти договору, можливо, конкретизують деякі з них, а також внесуть необхідні, як на них, поправки...

На зустрічі з журналістами лігу представляли президенти трьох російських клубів — єкатеринбурзького «Автомобіліста», сарат[...]ського «Кристала» і пермського «Молота», а ще українського «С[...]ла» з Києва і казахського «Торпедо» з Усть-Каменогорська. У сво[...] виступах вони відзначили, що місяць тому на черговому засіданні ради ліги всіма президентами клубів було одностайно схвалено чотирирічну діяльність МХЛ, підтверджена доцільність і подальша життєдіяльність. А отже, різного роду чутки, які з'явилися останнім часом у пресі про начебто кончину МХЛ, надто перебільшені.

Відповідаючи на запитання кореспондентів, як ставиться керівництво Федерації хокею Росії до створення нової, винятково російської ліги, віце-президент ФХР Роберт Черенков, присутній у залі, повідомив, що ані виконавчий комітет федерації, ані рада ФХР жодних рішень, пов'язаних зі створенням своєї ліги, не приймали.

—Ми давно працюємо в тісному контакті з координаційною радою зі спорту при Президенті РФ, з Олімпійським комітетом Росії, — підкреслив Черенков, який, до речі, ще чотири роки працюватиме й президентом ліги. — Наприклад, така авторитетна у спортивному світі людина, як голова Державного комітету РФ з фізичної культури і туризму Шаміль Тарпіщев, не є прихильником вигнання з нашого хокею команд так званого ближнього зарубіжжя...

Пан Черенков визнав, що формально ініціатором нещодавньої наради у штаб-квартирі ФХР були представники чотирьох коман[...] — тольяттінської «Лади», московського «Динамо», ярославсько[...] «Торпедо» і воскресенського «Хіміка».

—На жаль, прес-служба федерації за підсумками тієї наради розповсюдила заяву, в якій у перекрученій формі було подано думку російських клубів, — сказав Черенков. — Звідти й пішла гуляти по сторінках газет, у теле-і радіопрограмах думка, що, мовляв, МХЛ доживає останні дні. А насправді ніякого голосування тоді не було, і рішення про доцільність створення російської хокейної лі[...] не приймали!..

Інформація про другий випуск акцій
акціонерного товариства відкритого типу «ХЛІБПРОМ»

Відомості про акціонерне товариство

Найменування: повне — акціонерне товариство відкритого типу «Хлібпром», скорочене — АТВТ «Хлібпром».

Код ЗКПО — 23981555.

Місцерозміщення: Україна, 340050, м. Донецьк, пр. Богдана Хмельницького, 90, тел.: (0622) 92-83-00.

Дата заснування: зареєстровано Ворошиловською районною Радою народних депутатів м. Донецька 1 лютого 1995 року, розпорядження № 322/6р.

Основні види діяльності:

виробництво й реалізація хлібобулочних та кондитерських виробів;

виробництво й переробляння продукції сільського господарства, придбання і експлуатація комплексів сільськогосподарського переробного обладнання;

організація оптової і роздрібної торгівлі.

Опис ділової діяльності

Виробничо-економічну діяльність ВАТ «Хлібпром» спрямовано на закупівлю і поставку сировини, матеріалів, обладнання та комплектувальних до нього для хлібокомбінатів, ...ирення асортименту на ринку хлібобулочних і кондитер...х товарів.

За звітний період було здійснено централізовану закупівлю сировини (борошно, дріжджі та інші для хлібокомбінатів регіону) і часткову його реалізацію, яка дала товариству прибуток 121.000.000 крб; організовано виробництво трубок Перкінса, дріжджів, розстоечних чаш для тіста; розроблені бізнес-плани для відкриття міні-хлібопекарень і підприємства з виробництва шоколадно-вафельної продукції й поліпшувача борошна.

Ділова діяльність товариства грунтується на принципах:

надійний, суспільнокорисний та прибутковий бізнес;

оперативність і відповідальність у справах;

максимальна зручність для партнерів та клієнтів товариства.

Бухгалтерський баланс на 1 січня 1996 року (млн. крб.)

АКТИВ:	
Запаси й витрати	7294
Кошти, розрахунки та інші активи	4912
Баланс	12206
ПАСИВ:	
Джерела власних та прирівнених до них коштів	11088
Розрахунки та інші пасиви	1118
Баланс	12206

Звіт про фінансові результати та їх використання

Фінансові результати (млн. крб.)

	Прибуток	Збитки
Виручка (валовий доход) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	267	—
Податок на добавлену вартість	—	44
Витрати на виробництво реалізованої продукції	—	102
Балансовий прибуток або збиток	121	—

Звіт про фінансово-господарське становище підприємства

Рух фондів (млн. крб.)

	Прийшло (нараховано) за рік	Використано (переведено) за рік	Залишок (+), перевитрата (-) на кінець року
Статутний фонд	11000	—	11000
Резервний фонд	4	—	4
Фонд коштів, що спрямовується на розвиток та удосконалення підприємства	81	—	81
фонд охорони праці	3	—	3
Разом	11088	—	11088

Статутний фонд сформований сповна і становить 11.000.000.000 (одинадцять мільярдів) карбованців.

Чисельність робітників товариства — 6 чоловік.

Керівники:

Голова правління — Дьячков Михайло Петрович, освіта вища, інженер-механік, стаж роботи — 24 роки;

Заступник голови правління — Коломієць Микола Олександрович, освіта вища, інженер-технолог, стаж роботи — 27 років;

Головний бухгалтер — Чеботарьова Людмила Миколаївна, освіта вища, бухгалтер, стаж роботи — 24 роки.

Дані про емісію акцій

Рішення про другу емісію акцій прийнято акціонерами на загальних зборах акціонерів товариства (протокол № 2 від 15 грудня 1995 р.). Фінансові ресурси, залучені від емісії, буде використано для фінансування виробничо-економічних програм товариства: організація закупівлі, виробництва й реалізації комплектувальних для технологічного обладнання хлібокомбінатів (чаші для тіста, трубки Перкінса та інші видаткові матеріали), виробництво поліпшувача борошна і іншої сировини для хлібопекарних підприємств, шоколадно-вафельної продукції, відкриття міні-хлібопекарень.

Обсяг емісії — 80.000 (вісімдесят тисяч) акцій. Усі акції прості іменні. У прийнятті рішення й отримання дивідендів права акціонерів пропорційні обсягові належних їм акцій (наприклад: одна акція — один голос).

Сума емісії — 80.000.000.000 (вісімдесят мільярдів) крб. Номінальна вартість — 1.000.000 (один мільйон) карбованців.

Всі акції другої емісії випускаються однією серією А-2 за номерами з 11001 до 91000 включно.

Передплата акцій провадиться за місцерозміщенням товариства з 25 березня 1996 року до 25 вересня 1996 року.

Акціонери мають переважне право на придбання акцій другої емісії.

Акції реалізуються за курсовою ціною. Планована курсова ціна продажу акцій на момент початку передплати відповідає номінальній вартості акції — 1.000.000 карбованців.

Продаж акцій провадить АТЗТ «Брокерська контора «АМС».

Передплатник, що заявив про намір купити акції, має сплатити повну вартість купованих ним акцій. Часткова сплата не передбачається. На сумарну номінальну вартість придбаних акцій акціонерові видають сертифікат встановленого зразка, котрий підтверджує володіння акціями.

У разі, якщо обсяг передплати перебільшить обсяг емісії, то засновники можуть відхилити зайвих передплатників.

У разі недосягнення рівня передплати загальні збори акціонерів прийматимуть рішення про продовження передплати або затвердження фактичного обсягу емісії.

У разі відмови товариством від випуску акцій або якщо на момент закінчення передплати її обсяг не досяг 60% обсягу емісії, товариство має повернути кошти передплатникам у термін не менш ніж 30 днів.

Нарахування дивідендів на акції відбувається відповідно до чинного законодавства за рахунок прибутку, що залишається в розпорядженні товариства після сплати податків і обов'язкових платежів, у розмірах, визначених загальними зборами акціонерів.

Виплату дивідендів здійснюють щорічно шляхом перерахування коштів на рахунки акціонерів або інакше за рішенням зборів акціонерів або правління товариства.

Дані про попередню емісію

Перша емісія відбулася з 10.11.1995 р. по 25.11.1995 р. (оголошення опубліковане 01.11.1995 р. у газеті «Голос України») обсягом 11.000 простих іменних акцій на загальну суму 11.000.000.000 карбованців (всі акції сплачено сповна), яка зареєстрована Міністерством фінансів України (реєстраційний номер 4511/96 від 24.01.1996 р.).

Засновники товариства та їхні частки у статутному фонді:

ВАТ «Донецький булочно-кондитерський комбінат» — 8,64%;

ВАТ «Красногвардійський хлібокомбінат» — 7,27%;

ВАТ «Український коровай» — 7,27%;

ТОВ «Бісквіт» — 1,82%.

Керівники товариства акціями ВАТ «Хлібпром» не володіють.

Можливі чинники ризику в діловій діяльності товариства: зміни в податковій політиці в бік підвищення податків; погіршення загальної економічної ситуації в Україні; стихійні лиха та інші форс-мажорні обставини.

Відомості про торговця акціями

АТЗТ «Брокерська контора «АМС» зареєстрована Київським РВК м. Донецька (розпорядження № 1305 від 19.12.1994 р.).

Код ЗКПО 22008019.

Поштова адреса: Україна, 340050, м. Донецьк, пр. Богдана Хмельницького, 90, абонентська скринька № 429.

Юридична адреса: Україна, м. Донецьк, вул. Університетська, 71.

Телефон: (0622) 90-45-30.

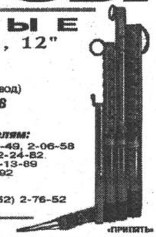

Інформація про випуск акцій другої емісії
відкритого акціонерного товариства «Кияни»

I. Характеристика емітента

1.1. Фірмова назва: відкрите акціонерне товариство «Кияни» код ЗКПО: 00308169.

1.2. Місце розташування: 254073, Україна, м. Київ, вул. Червонокозача, 9.

1.3. Відкрите акціонерне товариство «Кияни» створено у процесі приватизації державного підприємства і зареєстроване 21 жовтня 1994 р.

1.4. Предмет діяльності:

Діяльність товариства спрямована на виробництво товарів народного споживання, виробів широкого вжитку, надання послуг та виконання інших робіт.

1.5. Розмір статутного фонду — 5 412 250 000 (п'ять мільярдів чотириста дванадцять мільйонів двісті п'ятдесят тисяч крб.). На момент прийняття рішення про другу емісію весь статутний фонд сплачено.

1.6. Кількість працівників станом на 01.12.95 р. — 1897 чол.

1.7. Керівні посадові особи:

Голова правління АТ — Донцова Алла Лукінічна, освіта вища технічна, виробничий стаж — 36 років.

Заступник голови правління — Сахнюк Любов Миколаївна, освіта вища технічна, виробничий стаж —16 років.

Головний бухгалтер — Нечипоренко Алла Григорівна, освіта вища економічна, виробничий стаж — 21 рік.

1.8. Результати фінансової діяльності:

Показники (млн. крб)	На 01.01.95	На 01.10.95
балансовий прибуток	144271	103918
розрахунковий прибуток	109184	77151
розмір фонду споживання	49382	66335,1

II. Опис ділової діяльності емітента
(основна діяльність за 9 міс. 1995 р.)

виробництво товарів народного споживання 479218 млн. крб.

реалізація продукції 446954 млн. крб.

Баланс(млн. крб.)

	на 01.01.95	на 01.10.95
Актив		
1. Основні кошти та інші позаоборотні активи	10624	281723
2. Запаси і затрати	185371	242937
3. Грошові кошти, розрахунки та інші активи	64361	69257
Пасив		
1. Джерела власних та прирівняних до них коштів,	116560	476940
у т. ч. статутний фонд	5412	5412
2. Довгострокові пасиви	—	—
3. Розрахунки та інші пасиви	143796	116977

III. Дані про емісію акцій

3.1. Рішення про емісію прийнято на засіданні правління АТ «Кияни». Протокол № 19 від 26.12.95 р.

3.2. Мета використання фінансових ресурсів, залучених від емісії: поповнення обігових коштів для здійснення статутної діяльності.

3.3. Запланований обсяг емісії — 1 802 750 000 крб., кількість акцій, що випускаються — 36055, номінальна вартість однієї акції — 50 000 крб.

3.4. Акції випускаються прості іменні однієї серії (серія А) з порядковим номером 108246—144300.

Привілейовані акції не випускаються.

3.5. Засновники та акціонери мають переважне право на придбання акцій другої емісії.

3.6. Дата початку передплати на акції: 18 березня 1996 р. Дата закінчення передплати: 31 березня 1996 р. У разі, коли акції другого випуску будуть реалізовані раніше терміну закінчення розміщення, то передплату буде закінчено в момент реалізації останньої акції випуску.

3.7. Акції реалізуються за номінальною вартістю, переважно за рахунок дивідендів.

3.8. У разі перевищення передплатою на акції розміру запланованої емісії емітент може відхиляти зайву передплату. Відмова у передплаті провадиться згідно з переліком передплатників з кінця переліку. В разі недосягнення рівня передплати оплачений статутний фонд збільшується на фактичний обсяг передплати.

3.9. Розміщення акцій попереднього випуску:

засновники (члени трудового колективу) володіють 78270 акціями, що становить 72,3 % статутного фонду;

колишні працівники підприємства (нині пенсіонери) придбали 8003 акції, що становить 7,4 % статутного фонду;

громадяни України придбали 21942 акції, що становить 20,3 % статутного фонду.

3.10. Всі акції першого випуску — прості іменні. Апарат управління володіє 11815 акціями.

3.11. Акції попереднього випуску зареєстровані:

свідоцтво про реєстрацію випуску цінних паперів № 104/1/94 від 15.03.94 р.

Акції прості іменні — 101675

номіналом — 50000 крб.

на суму — 5083750000 крб.

свідоцтво про реєстрацію випуску цінних паперів № 101/1/95 від 07.03.95 р.

Акції прості іменні — 6570

номіналом — 50000 крб.

на суму — 328500000 крб.

3.12. Адреси місць виплати дивідендів — за місцем розташування акціонерного товариства або за узгодженням з акціонерами.

Бурі дуба не ламають

Патріарх українського образотворчого мистецтва Данило Нарбут — лауреат Шевченківської премії

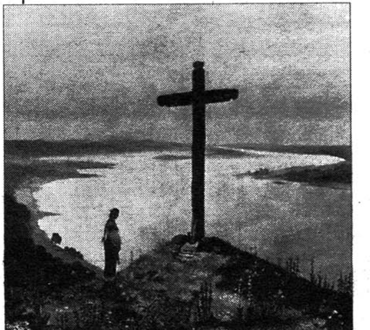

Малим хлопчиком він сидів на руках у Володимира Винниченка. Слухав довгі розмови свого батька з Михайлом Грушевським і Федором Кричевським. Годі тоді було збагнути хлопчаку, що на його очах твориться Велика Історія. Історія УНР. Його батько, неперевершений графік, ректор Академії мистецтв України, Георгій Нарбут, разом із професором живопису Федором Кричевським працював над створенням герба незалежної Української держави, першої грошової одиниці — гривні, поштових знаків.

У 1920 році, коли Данилові виповнилось 4 роки, а його сестрі — 6, раптово, за й досі нез'ясованих обставин, помер їх батько. Над дітьми взяли опікунство Ф. Кричевський, академік Є. Лансере, відомий графік А. Середа. Семирічним Данило вже навчався малювати у приватній студії Юхима Михайлова, а згодом у дитячій студії при Київському художньому інституті. У школі його улюбленою вчителькою була небога славнозвісного українського драматурга Івана Карпенка-Карого. Це вона прищепила йому палку любов до рідного слова, музики, пісні...

З 14 років Данило почав працювати у декоративній майстерні Київського театру опери та балету, навчаючись у відомих майстрів Евенбаха, Хвостенка- Хвостова, Ленерта. Оточений батьковими сподвижниками, великими митцями і вченими, він з дитинства увібрав у себе дух високого національного мистецтва, патріотизму, відданості Україні-Вітчизні.

У 1936 році відразу після повернення з першої декади української літератури і мистецтва у Москві, в якій він брав участь, 20-річного художника заарештували. Звинувачення: «За несообщение в органы ГПУ о готовящемся заговоре против Советской власти». І вирок: в'язниця, два роки заслання та заборона повернутися в Україну.

... Минуло сто літ після Тарасових невольничих мук, але не змінився «почерк» катів. Записавшись у 1939 році добровольцем на фінський фронт і сповна сьорбнувши окопного життя, він все-таки повернувся до Києва. Та недовгим було щастя повернення — знову війна, полон, поневіряння по таборах. У тому страшному вирі страждань він загубив свою єдину рідну сестру Марину. Доля закинула її аж до далекої Австралії, де вона стала відомою балериною. Лише через 50 літ, у 1994 році, судилося їм зустрітися знову. Тяжкою і гіркою була та зустріч. Зустріч-сповідь, зустріч- прощання. Брат так і не зміг пробачити сестрі, що вона покинула Україну, свою Нарбутівку, де коріння їхнього стародавнього славного українського роду, котрому був жалований герб ще у 1640 році...

Сам Данило Нарбут, пройшовши горнило війни, у 1945 році повернувся в Україну з Австрії. Підозра, замовчування, батькова могутня тінь, котра лякала більшовицьких ідеологів, лягли на плечі талановитого художника. Однак це не гнітило його. Нарбут залишився Нарбутом — тим, хто не пристосовувався, не зігнався, а йшов своїм тернистим шляхом. Блискучий знавець історії, етнографії, фольклору України, він, працюючи головним художником у різних театрах, не обмежувався лише сценографією, а захоплювався живописом, графікою, плакатом. Так народилися славнозвісні ілюстрації до Ільченкового «Козацькому роду нема переводу», серії робіт «Козак Мамай».

Якось Данило Георгійович розповів, що коли він, 10- річний хлопчик, відвідав разом із матір'ю у 1926 році виставку «Український парсунний портрет» у Києві, монументальні й величні образи надзвичайно вразили його дитячу уяву, і він все життя пам'ятав неперевершену красу. Ось чому через багато десятиліть, задумавши написати полковників гетьмана Богдана Хмельницького, він змалював їх у стилі парсун XVII століття. Ще через рік з-під пензля художника з'явилася блискуча за втіленням і красою серія портретів «Гетьмани України» та «Дружини Богдана Хмельницького». Це був воістину гетьманський подарунок до славної дати — 400-ліття від дня народження творця Української держави. Усі 27 портретів гетьманів придбав Чигиринський державний історико-культурний заповідник, і нині вони експонуються в музеї Богдана Хмельницького у Чигирині.

Багатофігурні роботи Данила Нарбута на сюжети ікон «Страшний суд» і «Покрова Богородиці» своєю самобутністю викликали захоплення в усіх, кому пощастило їх бачити. Пресвята Богородиця Покровою своєю благословляє український народ: на полотні зображено сотні історичних подій, споруд, історичних постатей від дохристиянських часів до прийдешнього. Від київських князів до Президента України. Від Вишенського і Сковороди до Ліни Костенко... Полотна «Страшний Суд», «Вибори кошового» та «Покрову Богородиці» було висунуто на здобуття Шевченківської премії.

На святкуванні свого 80-річчя народний художник України, патріарх українського живопису «дід Нарбут», як з любов'ю і пошаною називають його молоді художники, сказав, що відтепер він малюватиме квіти... Бо Україна, сама, мов квітка.

... Він сидів на вечорі під своїми полотнами, немов під образами, у білій вишитій сорочці, з довгими вусами і був схожий на старого козацького полковника, що тільки-но повернувся з тяжкого походу. А коли підвівся, розправив плечі, надів смушкову шапку, пригадався патріарх холодноярських лісів — дуб Максима Залізняка, під яким любить Нарбут відпочивати. І подумалося: він сам ніби тисячолітній кремезний велет, обвіяний холодними вітрами, сičений дощами і блискавицями, громами і хуртовинами, але все такий же могутній.

То ж топчіть ще довго, Батьку, ряст під тисячолітнім вартовим Холодного Яру! Многая літа Вам!

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаси.

На фото: «Хрест над Дніпром», «Літо».

Легенди і дійсність

З днем народження, Йозефе Швейку!

1911 року творча уява Я. Гашека народила безсмертний образ мужнього вояка й мудрого життєлюба — Йозефа Швейка.

Не знаю, можливо, літературознавець Леонід Хінкулов хотів наслідувати Ярослава Гашека з його невтомною творчою фантазією, але у своїй книжці «Письменник жив у Києві» він чомусь твердив, що саме в столиці України «сформувався той узагальнюючий і безсмертний образ, який став центральним у прославленому романі «Пригоди доброго вояка Швейка в часи світової війни».

Насправді ж образ Швейка народився весною 1911 року на батьківщині Гашека, тобто в Чехії. Сталося це так. Одного разу, повернувшись додому ввечері, письменник сів до столу, написав на аркуші паперу лише одне речення та й заснув. А на ранок він здивовано прочитав написане «Ідіот у військовій частині».

Образ Швейка і роман про його пригоди приніс Ярославу Гашекові невмирущу славу. Його ім'я в історії світової літератури стоїть поряд з іменами Рабле і Сервантеса, Свіфта і Марка Твена.

Оскільки ювілей літературного героя також є святом того, хто його народив, то коротко скажемо про життєвий шлях чеського письменника. Народився 1883 року в Празі, навчався в Торговій академії. Дебютував як письменник 26 січня 1901 року. З-під пера Гашека вийшли тисячі фейлетонів, різноманітних статей, оповідань. Помер 3 січня 1923 року. До речі, навіть друзі Гашека не повірили в те, що він помер. Адже все життя гумориста — це сума містифікацій, розіграшів, жартів...

Як відомо, Ярослав Гашек був учасником І Світової війни. Він, солдат австрійської армії, здався в полон росіянам і перебував у таборі для військовополонених у Дарниці під Києвом. Весною 1916 року письменник-гуморист вступив у чехословацький легіон, який був сформований у складі російської армії. В Києві тоді виходила газета «Чехослован», де Гашек співробітничав. Тут у додатку «Бібліотечка «Чехослована» побачила світ повість «Бравий солдат Швейк в полоні». Потім Гашек перейшов до більшовиків, воював проти своїх співвітчизників, які підняли в Радянській Росії повстання. Врешті-решт він повернувся в Чехію, де був засуджений своїми колишніми однодумцями і так у самотності й помер.

Оскільки нині творчість чеського письменника вивчена досить добре, то можна стверджувати, що він був перш за все гумористом. А не журналістом, політиком, тим більше червоним комісаром. Він іронічно радив комуністам, коментуючи принцип партійності преси, не лицемірити, а щиро триматися правила «Чий хліб жуєш, того й пісеньку співаєш». Можна лише уявити, який був би зміст роману «Швейк у Кремлі», що його Гашек збирався написати. Отже, очевидно, письменник був вірний ідеалу своєї молодості — анархізму, до якого він теж ставився скептично й насмішливо.

Тож, як сказав би Йозеф Швейк, ще ніколи в цьому світі не було так, щоб так було, щоб ніяк не було. Бравий вояк не народився в Києві, але він жив тут і, можливо, щось перехопив з українського гумору. Цілком можливо.

Олег МАРТУСЬ.

Запитували — відповідаємо

«Батьки й діти» на сучасний прагматичний лад

Моєму батькові — 87 років. Учасник війни. Працював 56 років, відбудовував зруйнований Новгород, потім Україну. Був 30-тисячником у селі, де корови висіли на підтяжках. А згодом те село представляли аж на всесоюзній ВДНГ. Покійна мати була інвалідом II групи. Все життя я присвятила догляду за батьками. Однак працювала й не просила жодних знижок. Заочно закінчила аспірантуру. Нині — товарознавець на консервному заводі, праця пов'язана з відрядженнями. Якось із батьком стався серцевий напад, однак мене послали у відрядження. Викликала «швидку», а сама поїхала. На п'ять днів. Можна тільки уявити, в якому стані. Чи є законодавче положення, яке передбачає догляд ветерана війни та праці після 80 років, якщо в нього нікого, крім дочки, нема?

Світлана КУЧЕРЕНКО.

Умань.

Як повідомили в Міністерстві соцзахисту населення України, згідно із Законом «Про пенсійне забезпечення» час догляду за інвалідом І групи або дитиною-інвалідом віком до 16 років, а також за пенсіонером, який за висновком медичного закладу потребує постійного догляду, навіть зараховують до стажу роботи. За постановою Кабміну від 10.01.1996 року непрацююча працездатна особа, яка доглядає інваліда І групи чи людину похилого віку, котра досягла 80 років, має право на щомісячну компенсаційну виплату. Щоправда, розмір її більше символічний, аніж прагматичний — 430 тисяч карбованців.

А щодо конфлікту, який виник із адміністрацією підприємства, яка в наказовому порядку відправила вас у відрядження в критичний для здоров'я та життя вашого батька момент, то нині цією скаргою займається Міністерство праці України.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописи не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 354773.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311048.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.